

دموکرات، نه ته وه گرایيگ ک وه گهر د دموکراسی و ماف مروؤف

په‌یام حزب دموکرات کوردستان ئیران وه بوونه‌ی ٨١ ساڵه‌ی دامه‌ریانی

خه‌لق مافخواز و موبارز کوردستان! ئه‌ندامه‌یل و لایه‌نگره‌یل حزب دموکرات کوردستان ئیران!

٢٥ گه‌لاوێژ ئه‌مه‌ساڵ هاووخته وه‌گه‌ردێ ٨١ ساڵه‌ی دامه‌ریانی حزب دموکرات کوردستان. له‌وه‌سه‌رده‌مه‌ و دوا‌ی فیه‌ره‌ته‌ له‌ دو ده‌هه‌ زوڵم و زوور حکومه‌تی پزاشا له‌ پاسای له‌به‌ین بردن ناسنامه‌ی نه‌سه‌وه‌یی کورد له‌ پێ سه‌پانن زوان، فه‌ره‌ه‌نگ و ئه‌رده‌ی سیاسی بالاده‌س، حزبه‌تی قه‌دی هات ک بیه‌ بیه‌وه‌ی یه‌که‌ی نه‌پای مه‌ره‌له‌یگ نوو له‌ خه‌بات ملی کورد له‌ پروژیه‌لات کوردستان. له‌ ماوه‌ی ئه‌و دو ده‌هه‌ له‌ وه‌ختیگ ک هه‌ر له‌ باکوور پروژیه‌لات کوردستان تا باشوور پروژیه‌لات کوردستان، له‌ سمکۆی شه‌کاک بگر تا شوو‌پش پێو له‌ ئیلام- جمه‌ت حه‌قخوازانه‌ی کورد دژ وه‌ پزیم په‌له‌ه‌وی به‌رقه‌رار بێ، له‌ مه‌رکه‌ز کوردستانیش ناسیوناڵیزم کورد گه‌شه‌ و بیا، فکریه‌تیگ ک حزب "نازادی" بیه‌وه‌ی پشان، "کۆمه‌له‌ی ژیا‌نه‌وه‌ی کورد" واتای نه‌سه‌وه‌یی داده‌ پێ و نه‌تیجه‌ی "حزب دموکرات کوردستان" بێ و بیه‌ به‌ره‌مه‌ن ئه‌و سه‌ره‌له‌دان سیاسی و جه‌ما‌وه‌ریه‌.

دامه‌ریانی حزب دموکرات کوردستان له‌سه‌ر ده‌ستی پێشه‌وا قازی موحه‌مه‌د ده‌ره‌نجه‌م هوشیاری سیاسی و ملی کورد نه‌پای وه‌رده‌وه‌ ده‌ و وه‌گه‌ر چیه‌ن سیاست ناسمیلاسیون په‌له‌ه‌وی بێ. حزب دموکرات تواسیتا جیا له‌ مه‌وج بووخواری له‌ ئیران، کۆمه‌لگای کوردستانیش نوو بووده‌ داوا پها و هه‌قخوازانه‌گانی له‌ پێ حزبه‌تی مه‌ده‌نی و مودرن هاوشیوه‌ی دونه‌ی تاز به‌وه‌یه‌ ده‌ نوا. له‌ پاسای حزب دموکرات یه‌کم نمونه‌ی گۆه‌ریان پێشه‌ی له‌ ساختار کۆمه‌له‌یه‌تی پروژیه‌لات کوردستان بێ. هه‌ر نه‌وه‌ی ئی حزبه‌ توینست له‌ ماوه‌ی که‌مه‌ته‌ له‌ یه‌ک ساڵ بیه‌وه‌ی حکومه‌ت پێشێ. کۆمار کوردستان وه‌و گشته‌ ده‌سه‌کته‌ تاریخی، نه‌سه‌وه‌یی و سیاسیه‌ به‌ره‌مه‌ن ئه‌و گۆه‌ریانه‌ له‌ کۆمه‌لگای کوردی بێ و نه‌و شیوازه‌ نووه‌ له‌ موبارزه‌ی مودرن بێ ک کورد نه‌پای یه‌که‌مجار له‌ دیروک خوه‌ی له‌ پێ حزبه‌تی سیاسی وه‌ پلان و به‌رنه‌مه‌ی هه‌ده‌فدار وه‌روپێش چیا.

حزب دموکرات نه‌ته‌نیا کورد کرده‌ خاون حکومه‌ت به‌لکه‌ مانا و گوڤتمان سیاسی به‌خشیه‌ موبارزه‌ی هه‌قخوازانه‌ی مله‌ته‌گه‌ی، هوقه‌متانیک ک به‌رده‌وام وه‌ پێ نیاز گۆه‌ریان وه‌خوه‌ی دییه‌ وه‌لی ناخ و جه‌وه‌ره‌گه‌ی بیه‌سه‌ ستون ژبان سیاسی کورد له‌ پروژیه‌لات کوردستان. وه‌ شیوه‌گ ک تا ئێرنگه‌یش کورد سیاسی ترین نه‌ته‌وه‌ی ناو ساختار جوغرافیایی ئیرانه‌ و نه‌و تابه‌ته‌مه‌ندیله‌ کارگ کردنه‌ ک نه‌پای چرکه‌یگیش جمش نازادیکواری ئه‌و مله‌ته‌ نه‌وسێد.

کۆتاییه‌تان کۆمار کوردستان و ئه‌دام کردنه‌

پێشه‌وا قازی موحه‌مه‌د و هاوپه‌یه‌ی جیا له‌ نه‌وه‌یه‌که‌ زه‌ربه‌ی قورسیگ بێ له‌ حزب تازه‌ دامه‌ریانی دموکرات، وه‌لی هاوکات نازموونیک بێ موهم نه‌پای حزب دموکرات و هه‌میشه‌ نه‌پای جمه‌ت رزگاریخوازی گه‌ل کورد. به‌رده‌وامی حزب دموکرات له‌ کۆشان و نووسازی و دا‌پشان قه‌واره‌ حزب و وه‌رته‌وه‌یردن خه‌باتیک خونیاری وه‌لی پێ ده‌سه‌کوت، ئی حزبه‌ وه‌ شیوه‌یگ برده‌و نوا ک نه‌گه‌ر پروژیک په‌یه‌ره‌یل گه‌وراییگ جوور دقا‌سملو و د. شه‌ره‌فکه‌ندی‌ش له‌ده‌س بییه‌ی، هه‌ر له‌سه‌ر پا مینێد و ئه‌رده‌ی نه‌سه‌وه‌یی نه‌پمێد.

به‌رده‌وامی حزب له‌ دوا‌ی کۆمار و خوه‌نین په‌یه‌ره‌یل نووی وه‌ نسبه‌ت پروداوه‌یل ئیران له‌ نه‌وه‌یه‌یل ده‌هه‌ی ٣٠ خوه‌ری و ته‌قه‌له‌ نه‌پای به‌شداری له‌ پرۆسه‌ی سیاسی ئیران کره‌یه‌د جوور نیشه‌نگان مه‌ره‌له‌یگ نوو له‌ گوڤتمان له‌ سیاسه‌ت حزب بامی بکه‌یم.

هه‌ر له‌سه‌ر ئه‌و بیه‌وا خه‌بات موسه‌له‌حانه‌ی ٤٦-٤٧ جاوودانی سیاسه‌ته‌گان موهمه‌دپزاشا وه‌ نسبه‌ت پرس کورد له‌ دوا‌ی کودتا بێ که‌ وه‌ شه‌هید بیه‌ن لایه‌نگره‌یل ئه‌و فکریه‌ته‌ له‌ حزب، حزب دموکرات قورستر خوه‌ی و به‌رنه‌مه‌ و سیاسه‌تی وه‌رته‌و برد و له‌ حزبه‌یگ وه‌ ساختار مودرن بییه‌ حزبه‌ی وه‌ته‌مام مانا مودرن له‌ بوار فکری و نه‌زه‌ری و کرداری. وه‌ مه‌دوه‌ وه‌ختیک شوو‌پش مله‌ته‌یل ئیران له‌ ساڵ ١٣٥٧ سه‌ره‌کته‌، حزب دموکرات بییه‌ حزبه‌یگ ک به‌یداخ هه‌لگه‌رێ گوڤتمان کۆمه‌لگا و جوور جه‌ما‌وه‌ریترین په‌وت سیاسی ناو ئیران په‌ولیک وه‌رچه‌و له‌ سیاسه‌ت کوردو دقا‌ع له‌ هه‌قه‌یل په‌وا مله‌ته‌گه‌ی داشت. واقعیی سیاسی و پاوه‌گه‌زدان له‌سه‌ر تواسن و داخواریه‌یل مه‌ته‌وه‌گه‌ی جوور دیاری ترین تابه‌ته‌ندییه‌ی حزب دموکرات له‌و سه‌رده‌مه‌ نموود په‌یدا کرد ک تا ئێسه‌کیش نه‌خشه‌پێ ئه‌و حزبه‌ بییه‌ له‌ سه‌خته‌گان ژبان نه‌سه‌وه‌ی کورد.

به‌شداری له‌ شوو‌پش مله‌ته‌یل ئیران، که‌فتن وه‌ناو بام و گوڤتوگو وه‌گه‌رد حکومه‌ته‌ نوو، سازین هاوپه‌یمانی وه‌گه‌رد لایه‌نه‌ کوردیه‌گان، شکست دانیشه‌نگان و شه‌ر و دقا‌ع په‌وا له‌ ده‌هه‌یل ٦٠ و ٧٠. شه‌هید کراین په‌یه‌ره‌یل گه‌ورای کورد: قاسملوو و شه‌ره‌فکه‌ندی، ته‌جرووبه‌ گردن له‌ وه‌یه‌ک برپانه‌گان ناو حزب، گۆه‌ریان شوعار سه‌ره‌کی له‌ خودموختاری نه‌پای فیدرا‌لیزم، مووشه‌کیاران بکه‌ و باره‌گا، دروسکردن ناوه‌ند هاوکاری، دوا‌ی ئه‌وه‌ ناوه‌ند دیالوگ و ئێرنگه‌یش هاوپه‌یمانی کوردستانی و گشتگیر کردن سه‌مه‌وله‌ کوردیه‌گان جوور ئه‌رزش نه‌سه‌وه‌یی، گشت ئه‌و ته‌جروبه‌یه‌نه‌ ک حزب دموکرات کردیه‌سه‌ ئه‌و حزبه‌ تاستبه‌نه‌ ک جیا له‌و گشتیه‌ سه‌خته‌یه‌، توینستیه‌ وه‌ناو دژ مله‌ته‌گه‌ی بوود مینێد نه‌پای گشت نه‌سه‌لگان. له‌ لایه‌ش به‌شداری له‌ هاوپه‌یمانیه‌یل سه‌رایسه‌ری جوور کونگه‌ری مله‌ته‌یل ئیران

فیدرا‌ل، "نه‌اد هه‌مبسته‌گی بیا آزادی و برابری" و فره‌یگ له‌ سازمانه‌یل سه‌راسه‌ری تره‌ک له‌ مه‌یدان سیاسی ئیران، پێو له‌ پێ و پزیم قاسملووی گه‌ورا و پاوه‌گه‌زدان له‌سه‌ر واقعیی سیاسی له‌ سیاسه‌ت کوردی؛ یه‌پیش له‌ وه‌ختیکه‌ ک حزب دموکرات جوور مه‌ستولترین حزب کوردی گشت وه‌ختیک له‌سه‌ر بیه‌وا و بیه‌که‌ نه‌سه‌وه‌یه‌گان پا داسه‌و گه‌ز و هیه‌ج وه‌خت نه‌تواسیته‌ خیال کوردانه‌ی مله‌ت کورد له‌و به‌شه‌ له‌ کوردستان کاله‌و بوود.

مه‌ردوم نیشه‌تمانه‌په‌ره‌ره‌ و نازادیکواری کورد!

حزب دموکرات وه‌ل نه‌ویه‌که‌ وه‌ درێژی ٨١ ساڵ موبارزه‌ له‌ سه‌ر خه‌ت ملی و نه‌رزشه‌یل نیشه‌تمانی مه‌ته‌سه‌و، به‌رده‌وام جوور حزبه‌یگ پێشه‌کته‌نخواز تواسیته‌ عاده‌ته‌یل گه‌ن له‌ناو کۆمه‌لگا گۆه‌ریان وه‌سه‌ریان بایزد و فکر له‌ ولایتیک مودرن و پێشه‌کته‌ی کردیه‌ و که‌یه‌د و ده‌سه‌کته‌یه‌یل نه‌رزشار ئه‌نسائی نه‌پای کۆمه‌لگای نازاد له‌وه‌رچه‌و گردیه‌، دادپه‌روه‌ر و ته‌ندوروست، حزب دموکرات پافشاری کردیه‌ نه‌پای نه‌وه‌یه‌که‌ سه‌ره‌وری سیاسی وه‌ی ماف ژن جوور سوژه‌ و پرسیک سه‌ره‌کی وه‌ده‌س نیه‌ید. وه‌ باوه‌ر حزب دموکرات پیا‌سالاری له‌ زهن ئه‌نسان کورد جی خوه‌ی بیه‌یه‌د باوه‌رپه‌ندی وه‌ شکۆی ژن و لاوردن سته‌مه‌گان له‌سه‌ر ژنه‌یل و وه‌ نوورپنیک ئه‌نسائی وه‌ نسبه‌ت بابه‌ت و پرسه‌یل نه‌سه‌وه‌یی و نتجماعی باوه‌رپه‌ندی وه‌ توانایی گشت به‌شه‌گان و ناوچه‌یل جیاواز پروژیه‌لات کوردستان له‌ موبارزه‌ی نیشه‌تمانی و بیه‌وانان کوردستانیک پێشه‌کته‌ی له‌ بانان. کار و کارنامه‌ی ئه‌و حزبه‌ وه‌ درێژی هه‌شت ده‌هه‌ خه‌بات نیشه‌انداس ک حزبه‌که‌مان وه‌ قه‌ده‌په‌تان فره‌یگ له‌ ده‌سه‌کته‌یل سیاسی، ملی، تاریخی نه‌رزشار وه‌ ترخ گیانه‌ختکردن زیادتر له‌ په‌نج هزار شه‌هید سه‌نگه‌ر و ، نووپین و کرده‌وه‌ی سیاسی له‌ مه‌یدان موبارزه‌ی پروژیه‌لات کوردستان و هه‌رنه‌یجوه‌ر ته‌مینان کۆمه‌لگای کوردستان وه‌ پشتی بییه‌ و وه‌ پشت به‌سان له‌و ته‌مینانه‌ درێزه‌ وه‌ خه‌بات و ته‌قه‌لای خوه‌ی داس و ده‌ید.

ئێرنگه‌یش له‌ی شه‌رایت ئیرانه‌ ک که‌فته‌یه‌سه‌ مه‌ره‌له‌یگ جیاواز و جوهموری ئسلامی په‌یه‌ره‌

خوه‌ی وه‌ده‌س داس و په‌یه‌ره‌ تازه‌ هه‌ر ناویگ بییه‌، و له‌ وه‌ختیک ک ده‌سه‌لات که‌فته‌یه‌سه‌ ناو شه‌ری نادیار له‌ ده‌یشت و شه‌ر ناو لایه‌نه‌یل ناو خود ده‌سه‌لات ، جمه‌ت مافخوازانه‌ی گه‌ل کورد له‌ پروژیه‌لات کوردستان وه‌لی ئه‌و هه‌مه‌که‌ زوڵم و زووره‌ له‌ ده‌سگای سه‌ره‌کوت، هه‌ر قورس و قایم له‌سه‌ر پا وساس. ته‌قه‌لای هه‌شتا ساڵه‌ی حزب دموکرات نه‌پای وه‌ها‌ز کردن کۆمه‌لگای مه‌ده‌نی کوردی و نه‌رزشار وه‌ پزیم جه‌ما‌وه‌ر له‌ وه‌روپێشکردن خه‌بات نیشه‌تمانی سه‌ره‌کته‌ی بییه‌.

له‌ ساڵگه‌ره‌ ده‌شتاد و یه‌ک ساڵی حزب دموکرات، موبارزه‌ی گشت لایه‌نه‌ی حزبه‌که‌مان له‌ گشت وه‌ختیک فره‌تر مانا گردیه‌ و ته‌قلای دیپلوما‌تیک وه‌گه‌رد لایه‌نه‌یل جه‌هانی نه‌پای ناسان پرس کورد و وه‌لی ئوپوزیسیون سه‌راسه‌ری ئیران نه‌پای هه‌ق سه‌ره‌وری سیاسی، موبارزه‌ی مه‌ده‌نی و میدیایی، له‌ پێ ئه‌و خونه‌ تازیه‌له‌ و جوانه‌یل گه‌ردید وه‌ناو ده‌ماره‌یل، هه‌رنه‌یجوه‌ر موبارزه‌ی پێشه‌مه‌رگانه‌ و ئامادگی هاز پێشه‌مه‌رگه‌ جوور بازووی وه‌هێژ گه‌ل. پنگدان موبارزه‌ی چه‌ند لایه‌نه‌ی حزب دموکرات کوردستان ئیران.

حزب دموکرات له‌ی وه‌خت تابه‌ته‌ وه‌ باوه‌ریگ قبول وه‌ پزیم پله‌ شانازی شه‌هید و گشت شه‌هیده‌گان مله‌ته‌گه‌مان په‌یمان نوو که‌یمن له‌ پێ نیشه‌تمانی خوه‌ی نیه‌یه‌ لا و هیه‌ج مووشه‌کیاران و هه‌لامت درۆنیگ و هه‌تا سه‌ربازی، قه‌یمه‌ی شل نیه‌که‌د و وه‌ باوه‌ر وه‌ خوه‌ی و ته‌قه‌له‌ نه‌پای په‌سین وه‌ هه‌ده‌فیه‌یل ملی به‌رده‌وامه‌. یاد شه‌هیده‌یل و زندانیه‌یل سیاسی به‌رز و بلێن، پاوه‌گه‌زدان بیه‌مه‌اله‌ و که‌سوکاریان نه‌رزشمه‌ند و به‌رز زانید، له‌و پاسایشه‌ وه‌ ته‌جروبه‌کردن له‌ دیروک، ته‌قه‌لای بێ وچان خوه‌ی نه‌پای پاراسین یکگرتن ناو خوه‌ی و یه‌کاگردن نه‌ته‌وه‌یی و هاوپه‌یوه‌ندی سازمانی وه‌گه‌رد هێژیه‌ل سیاسی تره‌کیش له‌ پروژیه‌لات کوردستان درێزه‌ ده‌ید.

حزب دموکرات کوردستان ئیران

ده‌سته‌ی کارگیر

گه‌لاوێژ ١٤٠٥

له ناو جهنگ و سهرکوت،

کوردسان نه‌بایه‌س جارێگتر بووده قوربانى قوناخ گوزار

د. نایسا رزایی

رۆشنپۆزان، رۆژنامه‌هوانه‌یل، چالاکه‌یل ماف مروف و نه‌سل جه‌وان بایه‌د له‌ ناساندن ئایه‌نده‌ی سیاسى کوردسان به‌شدار بوون. گوزهر دموکراتیک وه‌ختێ مانا دیرێد ک جه‌ماوهر له‌ بایه‌ت بریاردان سیاسى بووده به‌کێ له‌ هێزه‌یل ساحێو نه‌زهر له‌و پرۆسه.

دیاسپورای کوردیش له‌ی پرۆسه‌ خاوندانای وه‌رچه‌وێگه. ده‌سه‌رێسى وه‌ دانشگاهه‌یل، پارله‌مانه‌یل، سازمانه‌یل حقوقی، رێکخراوه‌یل مه‌ده‌نى و میدیایل ناوده‌وله‌تى، تۆه‌نى داواکارێه‌یل کوردسان له‌ ئاست ئه‌کسیون و رفلکس سیاسى بوه‌یده ئاست دیپلوماسى، موسته‌نه‌دسازى حقوقی و به‌ره‌هم سیاسى. ئی هازه له‌ قوناخه‌یل

شوون و پێگه‌ی کوردسان له‌ نه‌زم و نزام بانان، شیوه‌ی به‌شکردن ده‌سه‌لات، ماف زوانی و کولتوروی، وه‌رپۆه‌بردن داراییه‌یل خوه‌ی، سازمانه‌یل داخلى، گه‌ره‌نتییه‌یل قانونی و میکانیزم به‌شدارى دموکراتیک له‌و بایه‌ته‌یلنه‌ که بایه‌س وه‌رچه‌ چیته‌ ناو قوناخ بێسه‌قام، له‌ باره‌ی گفتگوو رێککه‌فتن بکریه‌ی.

قه‌یراناوی، تۆه‌نید له‌ ئێژرای سیاسى کوردسان رۆژ وه‌رچه‌ویگ بیاشتوو.

وه‌به‌نا، خاست سه‌رده‌کى ئێمپروژ کوردسان، ناماده‌بۆنیه‌ ئه‌پای حزوور له‌ ساختار قودره‌ت وه‌ ده‌سه‌لات له‌ شوون ده‌وره‌ی گوزهر.

گفتگوو له‌ باره‌ی جایگا و پایگای کوردسان له‌ حکومه‌ت بانان نه‌بایه‌د ئه‌پای شوون گوهریان ده‌سه‌لات وه‌ دوا بخره‌ی.

کوردسان بایه‌د وه‌رچه‌ ده‌ستپێکردن قوناخ گوزهر بزانی چه‌ تواید، له‌سه‌ر چه‌ بنه‌مایگ و سیاس، وه‌ چ میکانیزم سیاسى له‌ دامه‌رزان نزام سیاسى بانان به‌شدارى که‌ید. ئه‌رک

گران کوردسان ئێمپروژ یه‌سه‌ ک رێگرى بکه‌ی له‌ دوواره‌ بۆه‌وه‌ی ئه‌و فریوه‌یله‌ ک سأل ۱۳۵۷، حقه‌ کوردسان پامال کرد. دۆرله‌ زه‌ین

نیه‌یه‌ سیستم تازه‌ وه‌گه‌رد ته‌غییر حکومه‌ت ناو و هێمای تازه‌یگ بیاشتوو. له‌ حالێگ که‌ لۆژیک ده‌سه‌لات وه‌بێ گوهریان بێنیت.

کوردسان نه‌بایه‌س جارێگتر بووده‌ قوربانى.

ئه‌وه‌ز بوون، له‌ هه‌مان وه‌خت په‌یوه‌ندیه‌یل میژووبی ده‌سه‌لات بێ هۆج گوهریان بنه‌واپی هه‌رده‌وام بمیخ.

له‌ی نووپنه، هه‌لسه‌نگاندن هێزه‌یل سیاسى بانان ئێران نه‌بایه‌س له‌سه‌ر بنه‌مای ئاست دژایه‌تیان وه‌گه‌رد رێزم ئێران بوو. پێوه‌ر دیاریکه‌ر، چۆنیه‌تى نوپنیان وه‌ ده‌سه‌لات و شیواز دابه‌شکردن ئه‌و ده‌سه‌لاته‌سه.

ئایا فره‌بی نه‌ته‌وه‌بی، زوانی و کولتوروی وه‌ ره‌سمیه‌ت ناسن؟ ئایا ئه‌پای ئنتقال به‌شیگ له‌ ده‌سه‌لات سیاسى و ئابووری له‌ ناوه‌نده‌و ئه‌پای ناوچه‌یلترن میکانیزم دیاریکریایگ دیرن؟ ئایا مافه‌یل نه‌ته‌وه‌بی و زوانی وه‌ ماف بنه‌ره‌تى زانن یا وه‌ ئیمتیازنگ له‌ ده‌وله‌ت مه‌رکه‌زى؟ ئایا کوردسان جوور یه‌کێ له‌ لایه‌نه‌یل هاوبه‌ش له‌ دامه‌رزانن سیسته‌م حکومه‌تى بابان زانن یا هه‌ر له‌ چوارچووی موشکیل ئه‌منیه‌تى پێناسه‌ی که‌ن؟

له‌ لایگتر، نیه‌ود له‌ وه‌رپرسیاری هێزه‌یل سیاسى کوردسانیش چه‌و دابه‌خه‌یم. ده‌وران گوزار هه‌وه‌جه‌مه‌نه‌ وه‌ ناماده‌بی سیاسى و سازمانی ک بایه‌س وه‌رچه‌ قه‌یران رێک بخره‌ید. له‌ دووخ ئنتقال قودره‌ت، ده‌رفه‌ت بریاردان تۆه‌ن فره‌ که‌م بوو و نه‌یاشتن

به‌ره‌نامه‌ی هاوبه‌ش، توانای کارکه‌رى له‌ جه‌مه‌رکه‌مه‌و که‌ید. ئه‌پای ئی ناماده‌کاریه‌ هه‌وه‌جه‌س ک لانیکه‌م، یه‌ک که‌مینیه‌ی سیاسى هاوبه‌ش له‌ ناو روه‌ته‌یل کوردی پێناسه‌ بکه‌یم. جێوازی ئیدئولوژی، حزبی و ئستراتیژیک به‌ش عادى سیاسه‌ته‌؛ وه‌لى ئختلاف له‌سه‌ر ورده‌کاریه‌گان نییه‌و رێگر بوو له‌ رێک که‌فتن له‌سه‌ر بنه‌واپیله‌ سه‌رده‌کى.

شوون و پێگه‌ی کوردسان له‌ نه‌زم و نزام بانان، شیوه‌ی به‌شکردن ده‌سه‌لات، ماف زوانی و کولتوروی، وه‌رپۆه‌بردن داراییه‌یل خوه‌ی، سازمانه‌یل داخلى، گه‌ره‌نتییه‌یل قانونی و میکانیزم به‌شدارى دموکراتیک له‌و بایه‌ته‌یلنه‌ که بایه‌س وه‌رچه‌ چیته‌ ناو قوناخ بێسه‌قام، له‌ باره‌ی گفتگوو رێککه‌فتن بکریه‌ی.

ئى پرۆسه ته‌نیا وه‌ده‌س حیزبه‌یل سیاسى نییه‌. کومه‌لگای مه‌ده‌نى، ژنه‌یل، ئاکادیمیه‌سیه‌نه‌یل، هه‌رته‌ جاگیره‌ین کومار ئسلامی، ئی داواکاریه‌یله‌ وه‌ شیوه‌ی که‌ماوکه‌م له‌ چوارچووی ئه‌منیه‌تى ناسریان و ئاکوکی سیاسى کیشیا وه‌ شه‌ر نزامی و سه‌ربازی. له‌ ئاکام، گوهریان سیسته‌م ره‌سى حکومه‌ت نه‌تۆه‌نست خاست تاریخی ته‌رکوز ده‌سه‌لات و رابته‌ی مه‌رکه‌ز و کوردسان چاره‌سه‌ر بکه‌ی. له‌ی ته‌جروبه‌ تۆه‌نیم خال موهمیگ ئه‌پای شیکردن دوران گوزار بجه‌یمه‌ وه‌ر یاس: نه‌قن ده‌سه‌لات وه‌ ته‌نیا دموکراسی دروس نیه‌که‌ی. ئه‌گه‌ر ساختارجه‌مهوری ئسلامی له‌ ئاکام قه‌یران ناوخووی، جه‌نگ یان فشاره‌یل به‌ین مللی بچوووه‌ قوناخ لاوازی جدی، ئحتمال ململانی له‌سه‌ر وه‌ده‌سه‌لوردن ده‌سالت فره‌س. روه‌ته‌یل جوراوجوور ئپوزسیون، سازمانه‌یل نزامی و ئه‌منیه‌تى، هێزه‌یل سیاسى ناوچه‌یلتر، بازیه‌ره‌یل مه‌نته‌قه‌ و زله‌پزه‌یل نیوده‌وله‌تى، هه‌ر کامیان له‌ی پرۆسه تۆه‌ن رۆژ خوه‌یان بیاشتون.

ئه‌پای کوردسان، ئی پرسیاره‌ گرانی فراوانتریگ دیری. ئازموون تاریخی نیشان ده‌ی که لاوازیین یان پمیان نزام ده‌سه‌لاتخواز، بێشک نیه‌وده‌ مدووی دیموکراتیزه‌بیین سیسته‌م سیاسى. "گوهریان رێزم"، "دارپیمان ده‌وله‌ت" وه‌ "گوزار دموکراتیک" سێ پرۆسه‌ی جیاله‌ یه‌کن. تیکه‌لکردن ئی چه‌مکه‌یله‌ تۆه‌نید بووده‌ مدووی خه‌له‌ت ستراتیژی له‌ شیکردن بانان. گوهریان له‌ لۆکه‌ی ده‌سه‌لات مومکنه‌ وه‌یه‌که‌ته‌ی هێزه‌یل سیاسى ژپرو رۆ بکه‌ی، بێ نه‌وه‌یکه‌ لۆژیکی دابه‌شکردن ده‌سه‌لات و په‌یوه‌ندی مه‌رکه‌ز و حاشیه‌ فره‌ق بنه‌ماییک په‌یا بکه‌ی.

ته‌جروبه‌ی ئنتقال ۱۳۵۷ ئێران یه‌کێ له‌ موهمتمترین به‌لگه‌یل میژووبی ئی بایه‌ته‌سه‌. له‌ وه‌خت شکست نزام پاشایه‌تى ئه‌پای ئازادی سیاسى، مه‌ردم ئنتزارات فره‌یگ داشتن و مه‌ردم هاوکاری فره‌یگ وه‌گه‌رد یه‌ک کردن. له‌ کوردسانیش داواکاریه‌یل مه‌ربوت وه‌ خودمختاری، مافه‌یل سیاسى و کولتوروی و به‌شدارى له‌ دیاریکردن سیسته‌م بانان له‌

ئێران ها ناو یه‌کێ له‌ ئالۆزترین قوناخه‌یل سیاسى چه‌ند ده‌یه‌ی وه‌رین. هاوووه‌خت قه‌یران ئابووری، پۆترکیان مه‌شرووعیه‌ت سیاسى، قۆلبین شکاف نیوان ده‌وله‌ت و جه‌مه‌سه‌ر، وه‌رده‌وامی سه‌رکوتکردن، فره‌بۆن ناسازیه‌یل مه‌نته‌قه‌بی و مه‌ترسی پانتایی جه‌نگ، که‌ش ناپایار سیاسىگ دروس کردی. له‌ی بارودۆخه‌، گفتگوو له‌ سه‌ر ئایه‌نده‌ی ئێران نه‌بایه‌س بۆچگ بکریه‌ی وه‌ مه‌ندن یان نه‌مه‌ندن کۆمار ئسلامی. خاست بنه‌ماییت یه‌سه‌ بزانییم ئه‌گه‌ر ئی سیسته‌م زه‌ییف بوو یا بگوهریه‌ی، کامجوور نزام سیاسى تۆه‌نى بایه‌د جایی.

ئه‌پای کوردسان، ئی پرسیاره‌ گرانی فراوانتریگ دیری. ئازموون تاریخی نیشان ده‌ی که لاوازیین یان پمیان نزام ده‌سه‌لاتخواز، بێشک نیه‌وده‌ مدووی دیموکراتیزه‌بیین سیسته‌م سیاسى. "گوهریان رێزم"، "دارپیمان ده‌وله‌ت" وه‌ "گوزار دموکراتیک" سێ پرۆسه‌ی جیاله‌ یه‌کن. تیکه‌لکردن ئی چه‌مکه‌یله‌ تۆه‌نید بووده‌ مدووی خه‌له‌ت ستراتیژی له‌ شیکردن بانان. گوهریان له‌ لۆکه‌ی ده‌سه‌لات مومکنه‌ وه‌یه‌که‌ته‌ی هێزه‌یل سیاسى ژپرو رۆ بکه‌ی، بێ نه‌وه‌یکه‌ لۆژیکی دابه‌شکردن ده‌سه‌لات و په‌یوه‌ندی مه‌رکه‌ز و حاشیه‌ فره‌ق بنه‌ماییک په‌یا بکه‌ی.

ته‌جروبه‌ی ئنتقال ۱۳۵۷ ئێران یه‌کێ له‌ موهمتمترین به‌لگه‌یل میژووبی ئی بایه‌ته‌سه‌. له‌ وه‌خت شکست نزام پاشایه‌تى ئه‌پای ئازادی سیاسى، مه‌ردم ئنتزارات فره‌یگ داشتن و مه‌ردم هاوکاری فره‌یگ وه‌گه‌رد یه‌ک کردن. له‌ کوردسانیش داواکاریه‌یل مه‌ربوت وه‌ خودمختاری، مافه‌یل سیاسى و کولتوروی و به‌شدارى له‌ دیاریکردن سیسته‌م بانان له‌

پیشهای مه‌ننی ریژیم

د. نوات ساروج

گیاښفیدان و وه مه‌ننی نيزام چه‌وړې هاتنی ئیمام زه‌مانیان کهن.....

تایزه توه‌نم بوشم شگردي کاری و سیستمه‌ماتیکي له‌دهسه‌لاتداری نيزامیگ ئیسلامی، خودای، خه‌لکی، هرچې چه‌پچه‌واشه و گشت نه‌خاس و خراویگ تیده‌وهرچه و بلام نایا هر‌وهراسی په‌نیزامه‌ئیلای و ئیمامه‌زه‌مانیه‌گه‌ی چل و هه‌یشت سآله‌ی کوماری ئیسلامیه‌ی که‌ گویا ده‌سی خه‌یو و خوداهاله‌پشت؟!

دادوهریگ بې لایه‌ن ویاوژدانیک هه‌س که‌ له‌ی سیستمه‌م خودای و ئیسلامیه‌ی پارټیکید وپه‌رټ نه‌کید؟ هه‌ق بوشیگ هه‌س که‌ راسیه‌کان نه‌شارنده‌و؟

مه‌گه‌ر که‌سیگ له‌ خوده‌یان زوان وازیکیدو وه‌ سده‌ان چه‌پې چه‌واشه‌و فیل و ته‌له‌که‌ هه‌مدیس وهل خوداوخه‌لکا درؤ بیدوخول بکیده‌ چه‌وئ میلیونان که‌س و دۆرله‌راسی جه‌مگه‌ی ولاتیک ئیمام زه‌مانی و ده‌سه‌لاتیک "خودا له‌ پشت" سه‌فه‌یگ دۆره‌ راسی و خاسی بنید و که‌سیش به‌وژدان و زامداری ده‌سی ریژیمه‌ خوداییه‌گه‌ گوشه‌لن بته‌کنید و باوه‌ریکید!

یه‌ له‌ پیناسه‌و راسی و باوه‌ری چه‌واشه‌ کریای زاتی دژه‌ مرؤف کوماری ئیسلامی ئیران و پشتی په‌رده‌ی خه‌یالی، پوچ و درؤی نيزامه‌ پیرؤزوخوداییک که‌ هه‌رله‌یه‌که‌مین سآلی ده‌سه‌لاتداریان، ده‌س و پوی راسته‌قینه‌یان نه‌پرای و شیاروناگاو وریایی فره‌یگ رؤو ناشرکا بؤه و رؤز وهرؤزیش رؤه‌تی ره‌شیان دیارتربوود که‌ له‌ ناخ و دهرؤنی سیبه‌ وپر کینه‌ی په‌نگه‌ و خواردیان چه‌وېوه‌ چه‌وکرده‌ که‌ له‌ هزاران تاوان و که‌تنیان هیچ سل نه‌کریاس وه‌ه‌چو نه‌خودش و نه‌خودشی وهرېونه‌سه‌گیانی ئایم و پیناسه‌ی تاقم و گروویگ په‌وانی و له‌ سلافا‌ت هه‌ئسای دیمانه‌کریبد و تیده‌ باس و خواس، یه‌یش گاهه‌س ده‌س رؤکردنیک زباترپوود که‌ ئیرنگه‌ هزاران که‌س وه‌ ناگای و وریایی ره‌سینه‌و خاسترله‌ جارار شناسنان.

له‌ ته‌وقی ئې باسه‌ هه‌رچیشیک ناخرونه‌مانیک دیرټد، جالیره‌ نه‌گه‌ر ریژیمیک وه‌ هزاران تاوانه‌وه‌ دهره‌ق وه‌ خه‌لک و چواردوهر له‌ی شه‌روخودی و ته‌نیه‌ی دیفاع کردن

خوه‌نینه‌و سه‌ننه‌و وه‌ که‌یفی خوده‌یان له‌قآلی دانه‌و له‌ی جه‌ولانگی پان وپه‌ریی که‌س مه‌زانیه‌ نه‌سی خوده‌یان تاودانه‌و بونه‌سه‌یه‌که‌تازی مه‌یدان و جوور هه‌وریک سیبه‌ وول نه‌زوک ئاسمانی ولاتیک و وهرچه‌وئ هه‌زاران که‌س گرته‌و بانان ره‌ش و بې همدید کردنه‌.

له‌شگردوله‌ون و ره‌وشیگر یه‌یش وده‌دیان فیل و ته‌له‌که‌ له‌باری مادی و مختاجی و نیازی وزاری خه‌لکانیک سه‌ننه‌و مانگانه‌و گاهه‌سیش ناوه‌ناوه‌وه‌ پؤل له‌ به‌رایه‌ری کارنگ کرده‌ یا نه‌کرده، ته‌نیا وه‌لیانا بؤد، خه‌وهرنه‌پرایان بوید، کاشفی و مغه‌تشی وگری ئه‌پرایان بکه‌ید سه‌ننه‌و ته‌وئنه‌سنه‌ بریگ، ته‌یفیک و هه‌زارانیک بسین و بکه‌نه‌ وهرده‌سی خوده‌یان. شپوه‌ی تری سه‌نین!

"وهمانابوو، هه‌رکارنیکیش بکه‌ید خوه‌مان هه‌میاردیم و هایمه‌پشت، دژ مه‌و، بخوه‌ وپه‌و سای سهرت نه‌وخوار"، ته‌یفیک کرؤک و مات و بې ده‌نگ، بې ده‌سه‌لات و وه‌قه‌ول "ستقین و متقین"، په‌روهرده‌وپام و ده‌سه‌موو و خوه‌مانی کردنه‌ که‌ له‌سایه‌ی سه‌ری ئې ریژیمه‌ و وه‌پیلان و فیلی مه‌نین و زنه‌ی بې قهره‌و ناشازی، ئې ته‌یغه‌ زیاترین و له‌ جه‌مگه‌ی گشتی ولاتیک ه‌چو حساونیک له‌بانیان نیه‌کرئ و سه‌ریان هاله‌ناولاکی خوده‌یان.

برټر تالو، فیدای، گیانبا، ده‌سه‌لاتدار، خودی، هه‌مه‌کاره، تیویای له‌ باوه‌ری، ولایه‌ت، هؤرشه‌ و مه‌رامی ریژیم که‌ هه‌روهراسی له‌ناو نه‌و سیستمه‌ که‌میش نیی و له‌ درئی نمری ریژیم سآل و ده‌سآل زیای کردنه‌و وئمرو دؤنیم له‌ کارنی نایدنؤلؤزی نه‌منیه‌تی ریژیم جیه‌وگر و شوونی پایان له‌گشت ئیداره‌و نؤرگان و پڼکخراوی ناو ولات و ده‌گشتی هه‌س و هه‌مه‌کاره‌ن و پیرادده‌رو پیراچیوه‌جیکه‌رو وه‌قه‌ول بوشیم: یکوش ووبوژ خوده‌یان. له‌سه‌رناوی هیژی نه‌منیه‌تی سیاسی، ئیداری، لیباس شه‌خسی، سه‌ربازه‌بې ناوینشانه‌گانی ئیمام زه‌مان، سپاهی، به‌سیجی، ولایه‌تمه‌داری، هیل و خه‌تی رټبه‌ری، به‌سیجی تایوه‌ت و ده‌یان ناو وینشانی سه‌یرو یاسایی و رسایی و نارسایی و ناقانونی که‌ لای نيزام گیشیت قانونی، رسایی و خوده‌یان و ته‌نی خودایین، نه‌وسایش گیشیت یانه‌ وه‌بیان ده‌ستواژی "حزب خودای" و هتن و ئیرنگه‌یش ولایه‌تمه‌دارو له‌په‌روی هیلی رټبه‌ری خوده‌یان نؤشن

ریژیمی جمهوري ئیسلامی پانه‌ی له‌ چل و هه‌یشت سآل ده‌سه‌لاتداری وچون تائی پایه‌ مه‌نیه‌ لازمه‌ی شیه‌وکردن و باسیگ وهر فراوان له‌شپوه‌ی دامه‌زنان و مه‌ننی نيزامیگ پرله‌پچاوپچ و لق وپوو، پشیتی په‌رده‌، شاراوه‌ی سیسته‌میک جیه‌اله‌ت و ته‌نی دیارو کی وچ که‌سانیک وچون ئې ریژیمه‌ وهرپه‌وبه‌ن، هه‌رئ جوور فره‌ پرسپارو شک وگومان له‌ مه‌ننی ئیرنگه‌ی نيزام و خوده‌یان و ته‌نی که‌ باوه‌ریش دیرن و وه‌ هزاران که‌سیش وه‌ی باوه‌ریه‌ په‌ساننه‌ که‌ ده‌سیگ له‌خه‌یو یا خودی خودا پارټیگاری وه‌لیان کید و هه‌مرای مه‌ننه‌، چوون؟

نه‌گه‌ر بوشیم تاوان، درنده‌ی، زلم، نادادپه‌روه‌ری، کوشتن، چه‌ وترسیک کردن، بیسه‌روشون و دژبه‌رله‌سه‌ره‌ری خودی لاوردن بنه‌ماونه‌سای مه‌نین وپایارین بوود له‌راسی دۆزنییه‌ وپله‌کانی خون و تاوان ودرنده‌ی په‌سانیه‌ سانه‌ به‌رزی و نکي قوله‌ی "نیقتدار!"

مه‌گه‌ر یانه‌ نه‌قه‌ور ئایمه‌یل خودای، باوه‌رمه‌ن، مرؤف "ئینسان" دوست، پاک و شیر زیه‌ک خواردین که‌ خه‌یوئیک، خودای ئاسمان و دل و دهرقنه‌گان هه‌مری و پشت وپه‌نایان بوود؟

سآلانیگ فره‌ ریژیم له‌سه‌ر ئې باوه‌ریه‌ جوور نایدنؤلؤزیایه‌گ دینی، مه‌زه‌به‌ی باوه‌رمه‌ندی و شیع‌ی دووانزه‌که‌سی، چه‌وهرئ ئیمام زه‌مانیک و..... یانه‌ گشت هه‌له‌یوی دهرس وکتاو دهرخواردی خه‌لکانیک دانه‌و و که‌م که‌م و وه‌ سه‌ر وئارامیه‌گ ده‌یان سآله‌ ئایم وپن سه‌ننه‌و رام و ده‌سه‌زی و خوه‌مانی کردنه‌!

خاس و هؤرد وریایانه‌ چینه‌سه‌ ناودهرقون و هؤرو دلی خه‌لک و ده‌دیان فیل، ته‌له‌که‌، درؤ، چه‌پې چه‌واشه‌ و فریو، خوده‌یان کردنه‌سه‌ نونه‌رونمایه‌نده‌ی خودای بان سه‌رو ده‌وله‌تداری و سیاسه‌تی خوده‌یان تائی پایه‌ په‌ساننه‌و سؤنی نيزامیان قایم وپته‌وکرده‌.

هاتنه‌ گیشیت بوونه‌و باوه‌تیک دینی و مه‌زه‌به‌ی نوهر وکرده‌و په‌نگ و نه‌مایگ په‌نگین، هه‌نین، ئیجساساتی و هه‌زین وپن دانه‌و خوه‌شباوه‌پانیش زؤ وه‌ زؤ که‌فته‌سه‌ دام.

کتانؤوسانه‌، له‌ ده‌نگ و په‌نگی خوده‌یان، له‌ پڼکلامی په‌سه‌نکریای خوده‌یان، له‌ پڼگه‌ی وده‌ناورینمایي وده‌خړود و ده‌وخسن له‌ خراوی و شه‌ر "نرشاد"، وهره‌و خاسی به‌و، وازه‌گه‌نی بار، وده‌خودانزیک بوون، وده‌زوانی خودا و دین و باوه‌ری که‌ نه‌وان و ته‌نه‌و نؤشن قسیه‌ بکه‌ن، بخوه‌ن، بنؤسن چوون ئیمه‌ نه‌پای نه‌جات و رزگاری ئیوه‌ هاتیمه‌ن و خودایش هاوه‌لمانا!

له‌بانی ئې پرؤزه‌و نایدنؤلؤزییه‌ له‌ رټ و بې رټیه‌ چنگ دانه‌سه‌ دل وده‌رقون و ته‌نانه‌ت هؤروفکرؤزکری خه‌لقیش

دریژە بابەت پێشھاتی مەنینی پێژیم

بەرز و چوار دەورسی خەری هەس !
"ئیداری، دەوڵەتی، دیپلۆماسی، کۆمپانی
ای تابیەتی و فەرمی، پێوەبەری گێشت
لە هەرتێدارو نۆزگانیگ و..... وەپن زیاد
بۆ و بۆسە سیستەمیگ مافیایی وەناو
ئیدۆلۆژی-ئێقتساد-ئەمنیەتی لە ولایتیگ
میلتاریزە کرای و دەدەس سپای تیرۆریستی
پاسدارانە و دەوڵە مەنچ کارتە ئابوری-
ئەمنیەتیەگە گرتەگەسە و دەس و ئەرای
کۆشتوبێ پۆزە و پۆزە دەستەلاتدار ترە و کڕیندو
ولایتیگ میلتاریزە وەپادگان و قەرارگە کرای
زیاتر وەرەوقەیرانی ئێقتساد، جەمگەیی،
ژانی و..... بێدوسپایگ وەزەم و زورلە ژێرسایە
پێژیمیگ دیندە و زامدارو خۆنالی لە شەری
دەرەو، گری و کینە چرکینی خەوی وەرۆ
خەلکانی بێ تاوانا پشنید. مانیایەگ بێ
وینەو شەیداییەگ لە بۆمی ئەتۆم، مۆشەکی
دۆرە و ژێد و پێژنایەگ خۆکوژ کە ناویش
نایەسە "ئێقتدار" ی نێزام.
پێژیمیگ چۆ رەوانیەگ ئەگرەسیف
یا هەمان خەش و "پرخاشگر" کە سروشتی
چل و هەشت سالی هەمیاگ لە چنگ
کوتان، چنگرپخسن و پەرخاشگەر یەکی
سەیر و نەخوەشیگ بێ دەرمان و دەرمانەکە
مەنینی خەوی لە شەرفروشان و ئەگرەسیفی
خەوی دۆنید.
پێژیمیگ کە نیکەرانە خەلکانیگ لە پۆی
بوسەین، بانە خیاوان و دزایەتی بکەن
پەرلە کابووسی و بێقەرارو لە سەرەمەرگ،
ترس لە خروش و لاڤاوی خەلک سالاتی
فرەیکە لە ئەنگزایەتی و نیکەرانە شوپشی
جەماوەری لە ناودۆی ولایت و جەمگە
وتەنەتیش داریان، بریان و بەل پەلە و بۆن
وداچیان لە ناو سیستەمەگە خەوییش
بۆسە نەخوەشی و ئسترسی چەندین سالی
و یەخە گرتییەو خەلە چەوێرانییەو
پەرانییەو لە یوای نەخوشتیگ دیرس لە ژان
، ئەرای مەنچ شیت و هار بۆکەن کابووسی
دەیان سالیەش لە کۆلێیەو نەو و دواخسایش
زانیدکە ئێقتدار، پایەدارین مەنن
و مانەوێ نەچۆن جارن ، لەو پەری لەرزوکی
ولاوارییەو هەرتاخێ نەمان ورمیانەو
کولایسی "پۆخان، پیمان، نابودی" هەر ئەرۆ
سوو دێرێدو هۆچ زەم، سەتم، تاوان، هێزی
نێزام، بۆمی ئەتۆم و شەرانچییەتیگ تاسەر
نییەو لێرەو بەرەیل وەتەن : "هەرچێشتیگ لە
باریکی بریید، زەمیش لە ئەستووری و قایمی
" ، پایەیی زەم کۆلە و پۆزی نەهاتی زەم تید
هەتا بێ زەوالیش!
دەسەلاتی زەم و تاوانبار ناخێ نەمانەو
ئاسوودەیی و زەنەتیگ ئارام ، پەرەمیدو گەش
وبانانیگ پۆشن هەر ئەرای هەقخوازان
وجەمگە و مرقفدوست و بێ شەپ
و ناشیخووە.....

و لە ئێمانەو نە وەپان لایەن و یەسیف
بۆنەو پشێوانی نەکردنەو لەی خوەشی
و هەزەو خەوی بۆنە بەشدار نەو نەوین
لە راستییە نەبۆرمان و ناھەنجاریەگ بێ
وینەس کە لە کردەو و شێوێ دەستلاداری
و خەلکانە سندی پێژیم دياربۆو
نەپایان قەرانیگ چنگ کوتیای لە دڵ
و دەرۆنیانە و تاسەرەدی هەناسە برین
یەخەیان وڵ نەیکید.
لە یلایەشەو مەنن و سیستەمداری نێزامیگ
پەرلە تاوان، تۆتالیتەر، فاشیستی مەزەب و.....
یەخە میلیونان کەس لە ناوێران گرتییەو
چۆ نەخوەشی پێس و "کانسەرێگ" بێ
دەرمان تەنیا وەرمان و نەمانییە کە پزگاری
خەلک و نازادی ولایتیگ وەدی بای.
جوورە نەخوەشی ترلە پێژیمە کە
پروپووسیە، ئەویش "پەنیکە!"
پێژیمیگ لە پز و ترستی خەلکانەرای هەر جوورە
دادخواری، ئێقتراز، هەفتە لەو، چالاکی
مەدەنی و تەنەت هاتنە خیاوانا و دەدەس
خالی و شوغارێگ نەرم و نپانیش ، پز و لەرز
سەر تا پای سیستەم و ئیدارەو نەمنیەت و
سپاگە گرتدەر، لەی هەراس و ترسە
، "پەنیک" وار ، وەل هەر جوورە سەرەلەدان
و سەر بەرزەو کردنیگ خراوتر و پزەحمانەتر
، سەرماوەز، وەفرانوارو و..... پزۆزانیگ
خۆنالیتر تیدەو یادو دوواری تاوان کید
وتەلە پای مردن و نەمان کوتید.
جوورە ترلە نەخوەشی کە یەخە پێژیم
گرتییە، شەیدایی و شیفەگییە کە لە کارتی
ئێقتسادی "ئابوری" -ئەمنیەتی دۆای شەپ
و دەرەوایی سەرکەفتن دۆن و زانی خراو
داگرتییە، دوواری پایەس گەرفانی بەتال
و خالی خەلک بێکێدو مۆشە، دۆن
خەوی کۆز، کەرەستە نێزامی بسازید
و زیاتر لە جارن گزیر و مەزەو پەرەری بکید
و ولایت وە ولایت پزۆکی نیابەتی و مەزەو پز
تیرۆتە یار و نامادە بکید تاجاریتر شەرنەگیزی
و شەران بۆنی خەوی لە حالەتی شەیداییەو
کرداری و مەیدانییە بکید کە یەشە خەوی
بایسی گران، بێ پۆی ، بێ ترخی پۆل و پارە،
بێ دەرەتانی و پزیشانی لە سەر خەلکانی
ناوێرانەو پێژیمیگ کە سالاتی فرەیکە وە
ساویریەو ژێد و تۆشی کە وەو ئەو هۆم بۆ
شەیدای شەرفروشی و خۆن و کوشتارە
، نێزامیگ ئیدۆلۆژی -ئەمنیەتی بۆ،
نەلانی و یە سالاتی فرەیکە سپا و کارتی
ئێقتسادی جوورە سەلاتداری لە گێشت
بارێگەو، سیاسی، نێزامی، ئەمنیەتی و
ئێتلاعاتی" جاسوسخانە، مەفتش و
گزیر و جاش و مزدور و کاشفخانە
و دەرمان ساواکی جارن و واواکی ئێرنەگی
پێژیم کە وەرپاسی ئەو پەری نادادپەرەری
کەنەو و بێ کرمانەتی لە پششی دیواری

و شێوانی جامە و کۆمەلگە نەود تەنیا
مانا و نەو رەسی پیلان و سیاسەتی دژە
گەل و خەلکی پێژیمیگ رەسنید کە لە هۆچ
جوورە کردەوێ نانیسان و قیزەو و کەتن
و دیندەگیگ کووم نەکردییەو پەرەندە
رەش و نگرێس و گەنە کاری پراو پەرەو لاپەرەیک
سفید و پزۆناو جێ هەمید نەشتییەو پەرەوایی
خەوی لە لای دفیشتی خەلکانی ناوێران
بردییە سە ژێر سپارو تیەریک و تەنیا مەنچ.
بشێوی، نالەباری، نایەکرپی و ناتەبایی
لە ناو خەوی سیستەم تەنیا لە کوشتارو
تالان و بێسەر و شوونکردنی خەلک کە میگ
یە کەدەنگی هاو لێنیا وەگەرنە هەرنی پێژیمی
دژە خەلکە و دەدەس ولاتانی دژەری جوور
ئێسرائیل، ئامریکا و بەرەو پزۆناو لە راسیا
زەبوون، لاواز، کز و مالتۆرانی و مەتەن : "پز
دەشت و شێری مالت"
بۆسە هێمای راستەقینە پێژیمی
دیندەو تیرۆریستی چل و هەشت سالی
جانەگەر پێژیم هەچۆن کە سیگ نەخوەشی
رەوانی و شیت و ساکیو پات یاخۆد رەوانەری
باریمە وەرچەو ئاسانتر باوەتگە مانای خەوی
رەسنید!
ئێرنەگە دۆنیم لە ناوسەران و بەرپرسان
و جیگرانی پێژیم ، سیاسی، سپاهی، ئەمنیەتی
و هەتا دیپلۆماتیکاری ئاکوکی و ناھەماھەنگی
و کایەو یاریگ ناسالم و یە کتر تاوانکردن
و قەبوڵنەکردن هەس، لێرە جوور
کە سیگ مازوخیز و دەرپوونەگانی
یەک و ئەو یگ زبانتراشت و پششی پزۆ
و لە کارتی
نایدۆلۆژی-ئەمنیەتیەو
پەییوەست و مافیای ئێقتساد-ئەمنیەتی
پێژیم بۆدەرەو سۆ بەزەنی دەسەلاتی
فرەزیک وەرپەرەیان، یە مینید و بەراییەری
تەسفیە و شوون گوم و لە ناوچوود. یانی شەری
خەوی و تەسفیە و ساو داخلی ئاکامی خەوی
نیشان دید.
پێژیمی نەخوەش و لاواز تید لە نەخوەشی
سادسی دەیان سالی ئیستفادە کید
و کەلک گرتدو چۆن پز کینەو گرتی لە دڵ ،
لە جارن خراوترەو بێ دادووری و قەزاوێتیگ
پاس و نسان کە نیشتییە ئەرای کوشتی
جێ شک و گۆمان، نەیار، دژەر و جیابیران پەل
کوتید و دەسپش نەپارێژید، چۆن نەخوەشی
" نازاری ئەو کە" هالە خۆن و لە گیانی پزۆو
بێ دەرمانە.
کۆماری ئیسلامی تاوێرنەگە لە هیچ چاخ
و قۆناخیگ لە ئمری نگرسی خەوی
هۆچ شکستیگ قەبول نەکردییەو دۆای
شەری ئامریکا و..... ئەگەر بێمی نەخوەشی
نارسیستی کە سالاتیگ دێرید ، لە کوئی
نەو دەو و دەرەوایی سەرکەفتن و پزۆزی
، خۆشیفتەگی و هەزەو خەوین بوودەمدو
کوشتی ئەو کە سەنە کە لەی سەرکەفتە

لە گیانی ئیسلامی و نێزامیگ خەوی و
خەلکی لە پۆی رۆ ئامریکا و ئسرائیل و گشت
دژەری و لەرزوکی و گۆلکاری فرەیکەو
مەنە و واز لە شەرانچییەتی و شەرفروشی
هاورد و خەوی کۆو کرد و دژمانیش
وازیل هاوردن و "هەرچەن یە ئیجتەمالیک
یە کجاریکەمە، چۆن دیارە ئاکام و ناخەری ئ
تەفاوۆم، بیدەوستان، تەواوۆق و ئەو رەسین
و دوستی و وەیکەو مەنن و ناشی لە
بەینی دوو دژەری دەیان سالی یە کە
، مە حالەو چمای دیارە و دەشەو پەنەمانی پێژیمی
کۆماری ئیسلامی کۆنایی وەپن تید ، ئەگەر
پێژیم مەن چوێد و بانانی خەلکانی ناو
ئێران چۆن دۆنید و ئاکامی ئ ئەمنیە وەکوو
رەس ؟
لە ئەگەری مەنن ئ پێژیم
جارن چۆن و وەچ شێوێ هەیک
خەلکانیگ، دژەریار، جێ شک و گۆمان و
جیاوۆر وەیا و گشتی لە دیدی پێژیمەو
دژمن و نە یار بۆنە و بایەس نەمینانان،
ئێجارە سیستەماتیکتر ، وەدا بەشکاری
شێوێ لە ناو برین، گرتن، زیندان کردن، بێ
سەر و شوون کردن و لە سەری پز لاوردن
توانید جوور ئیقتقام ، کینە و دژپش
زیاتر و لە سیاسەتی "ئەو کە وەلما نییە
دژمەن" و نە بایەس بێمی ، ئیستفادە کید
و گاهە سیش تەسفیە و ساو چەن سالی
دۆران و شکست و لەرزوکی لە بەراییەری
خەوی وەتەن ئەمپریالیست و زایونیستی
لە گیانی خەلکانیگ بێ تاوان و بێ دەرمان
و هەقخواز دەرپارید، تەنیا و تەنیا وەمدووی
ترس و پز لە هێز و ئێرادە گشتی و جەماوەری
و زەلمەل کرایلە کە تاوانەو وە تاوان خەرمانە
کرید.
شایانی باس و نەو هۆر هاوردن کە پێژیمی
تیرۆریستی جەمپووری ئیسلامی هەر لە پزۆزانی
یە کە مە دەسەلاتداری جوور تۆلەو ئیقتقام
لە خەلک دایم وەرچەو دژەر و دۆزمن
خەلکەگەیی دییەو دوو جوور دۆزمن وە
ناو خەوی و دەرەکی دابەش و حساو کردییەو
لەی هۆر و پیلانە دەس ئەرای هەر جوورە تاوان
و جانیەتیگ بردییە لەوای گرتن، شکەنچە،
زیندان ، پەتە و مەل خەس، گۆلەواران، بێ
سەر و شوون کردن، پیلانی و لاوکردنەو
مادەیی هۆشەر، مۆخە و دەرەو جوورە
موادیگ دەسکرد و سەرکەر و زارای
نەرای لە پزیردن و لە ناو برین جەوانەیل
و دەوڵە مەنکردنی کارتل و ترانزیتی
مەواد فرۆشەکان لە ژێرسایە و دەستووری
سپای پاسداران، هەر ئێجوور فرە
کێشە و گرفت جەمگەیی ئەویش ئەرای
هەلەکانی ئامپزۆن و شیرازە جەمگەیی
سالم و تەرغوتو ناکردنی جەم و کۆ و جەمگەیی
ولایت ، خەوی ئەگەر بێهەوای دژمانیەتی

شەرف، تەنیا نیشتمان.

عادل مەحموونی

ئەگەر چەم گیلنچ دلیو نەرت و نایین و پیرۆزیه‌کاو نەتەو جیاوازه‌کاو ئی دنیا پانوپۆرتە، وینەئ هەکەر بەپاو جیاوازیو ژبواری یا ژبوگا، نایین، رەگەز، ناو و هەوا و دەیان چوینتەرچ ئەژناسە کریان پەیی چوگەل فرەئ چێرو نامیو شەرفینە، بەلام هەراکام دماو نەرەوارپایۆو ژبوگایی یا ناو و هەوایی یا هەرچۆرە نەرەوارپایۆو تەری، خەلک ئیتەر نا هەرماتی یا نا چپو هەکەر بە شەرف ئەژناسیابن فرە بە ئاسانی و بەردەن و وستەنش ئەولاو و ئیتەر گرینگاییش پەیی هێچکەسی نەبیەن و هەر ویرچ شەینۆ، ئینە جە ساتیۆوئە بیەن هەکەر رەنگا سەرۆ نا شەرفە خیالیەییە دەیان ئەزانیو بێتاوانی و نیشا مەجیبۆ و یا ناواری و ولاتا کریبیا یا هەزاران پەتەتێ جۆراوجۆری نامیبا ملشارە، بەپاو ویاو پۆزگاری و کەوتەبیور ویر و هزرۆ ئەزانەکا، کلتورەکا، ئایینەکا و دەیان پیرۆزین و سەدان شەرفی ئەژناسە کریبچ سەرشیی، تاختیات سەدان زوانی و دەسەلاتن فرە بە ئاسانی جەبەین شیئی و ئارۆ رەنگا هێکەس نامیچشا نەزانۆ یا تەنیا پیسەو پارۆتە خیالیی گجارجە گیلۆو و بری خەلک جە ئەژنەویەیش سەرسام بۆ و پەیی چن ساتیۆو و دما تەر دیسان ویر مشوۆ، بێگومان ئەجی جەپانە بە ملیارد خەلک ئامان و لوان و ویر شەینۆ یا ئەگەر چن کەسیۆو نامیبا مەنپۆ و ئادچ تەنیا لاو چن کەسیۆوئە، بەلام ئانە هەکەر جە ئەوئەو ئاوەزو ئازانیۆو هەتا ئارۆ نەک هەر ویر نەشەینۆ بەلگەم رۆبەرۆ نامیش زیاتەر درۆشیۆوئە و خەلک سوورتەر بیەن سەرۆ بیەیش و پارتزنایش تەنیا نیشتمان بیەن و هەن، ئەچیکە ئە ئی راسیەما پەیی گۆ بەر هەکەر ئانە تەنیا نیشتمان تاوین نامیش بنبەیی شەرف و سەرچیش گزەیی و بارمیشۆ، چونکە ئەگەر نیشتمان نەبۆ، نە زوان، نە کلتور، نە نایین، نە ناموس، نە نارامی و نە تاختیات نانیچت هەن وەری، مادام نیشتمان تاوۆ ئی گەردو چپوئە پارتزۆنۆ یاکێو ویشنە وایچ شەرف تەنیا نیشتمان و هێچیتەر، رەنگا هێچکەس گومانیش نەبۆ چانەیی هەکەر نیشتمان چنە گرنگا، بەلام گرکەس شەرفیەییو نیشتمانیش پەسەن نەکەردەن یا ویش ئەزانۆو بێشەرەفا، هەرچن ئا کەسا هەکەر نیشتمانورەشیئ هەمیشە پاساوی ماراوه پەیی هەرمەنە قیزەونە کیشا و رەنگا پەیی ماوێوئە وێژدانیشا سەرکوت کەرا و پاسە نیشانی بذا هەکەر فرە ئاسوودئ و بێخەمئی، بەلام جە تەنیا یی و خەلوئەو ویشانە گلارواشەنە و دەنگو وێژدانی سەرکوتکریایشا نمازۆ یا ئاسانپە چەمیشا سەرۆ و خەلوئەکا کەشا بۆبە نەشکەنجەگایۆو پەپ جە هاوار و نالە و پەپ جە نازار.

ئەزانی نیشتمانورەش تاوانش ناموسیچش وەشۆ و زلیچش نەچلاکێۆرە تاختیات برێۆو دیامانشا سەرۆ ئانەییە هەکەر ئا کەسا نیشتمانورەشیئ فرێۆوئە جە سەردەمو زارۆلەییەشە دەسدرێژشا کریان سەر و کەسایەتیشا پیسەو دیوارۆو هەرۆی ویرانەر و وێژارۆ دەرۆوئەو نزمی کاولین و ئینەیی پیسەو نەووشیۆو دەرۆنی مژمارۆ بەلام ئینە مەبۆ بە پاسا پەیی خیانەتکاری و تاوان کەردەیی. پارۆ فری جە ویردەنە سەرۆ قارەمانا نیشتمان و هەر پاسە خیانەتو نیشتمانورەشا تۆماری کریبچ هەکەر بە پەنەواش زانو ئامازە بە چن دانێۆوئە کەرۆ بەهومیۆو ئانەییە هەکەر گۆ وەرۆ دیشۆ کەساتیۆو هەکەر بەهەر پاساویۆو تلیی ئاوانو نیشتمانورەشیۆو برێۆو چلاکیارە و پەیی چن ساتیۆو هورمەراو جە ویشا پەرسا بەپاسی مەجی ئی راپە قیزەونیمە گزیتینەوەر، ئایا ئانیشا هەکەر نیشتمانورەش ملکەچشانە مەتەش زانا؟ ئایا ئا ئارۆ خیانەتکاریۆو پیتەش دینە جە خیانەتەکەیشنە؟ ئا دلیو گیلرگا کەو ویشنە سەرەزا و رەوش هەنە پاسو هەرمەنە کیش کەرۆ؟... بێگومان نا. نیشتمانورەشی و خیانەتکاری بێچکە چانەیی هەکەر هەمیشە وکەرۆ ئانەییەشە داخە کە ئاخیزاریۆو یا ئەزانۆو بەشەرف یاکێۆوئە یەخیش گیلرۆ و داڭگاییش کەرۆ و پیسەو دمه‌لێۆو هەکیکی تلیقنۆشۆ و جە بەینش بەرۆ، جە دیامانو ویشنە کەسیۆو سەرەروست و بێترخا و دلیو گیلرگا کەو ویشنە فرە سووک و بێ متمانەن. جە گر ولانینە ئی جۆرە ئەزانە بێشەرەفا بییئ و هەنئ و هەر مەنای، بەلام دژمەناو گەلو کوردی نامیئ ئی بابەتشا فرە زاق کەردەنۆ و پاسە نیشانی مڈا هەکەر دلیو گەلو کوردینە فرەفریئ هەتا خەلک نەیارۆ باورکەرۆ بە یۆتری و ئادچ بە ئاواتەکااش یاوۆ، بەلام هەم نیشتمانورەشەکا و هەم سەردەسەکااش خاس زانا هەکەر وەراندەرۆ ئاخیزاریۆوئە چنە تەرسنۆک و بێ خیرەتیئ. چیکەنە گەرەکا ئارازا هەکەر ئامازەم پەنە دئ چەن دانێۆوئە گیلنۆوئە، دلیو نەتەوئە کوردینە پیسەو گەردو نەتەوئەکا و تەرۆ دین بێشەرەفا فریما بییئ، بەلام سەرۆپ و نمونەو بێشەرەفا کەسیۆوئە پیسەو (حەسەن خەیری) رەنگا فرەو خەلکی پارەکیشا زین بۆ و پەنەواز نەبۆ هەکەر مەبارو بە وژدەکاریۆو گیلنۆوئە، چیکەنە فرەتەر نیازم ئانەنە هەکەر سەمەرۆو هەرمەنە کیش نیشانەدەو ئادچ ئانەنە هەکەر دماو خیانەتەکەیش ساتی هەکەر بە دەسو دژمەناو نەتەوئە کەیش بریارین کوشیۆ دواش کەردە هەکەر سەرۆ راپیۆو سەراوانش و گۆرەکیش دیارە بۆ پەیی ئانەییە هەکەر هەر کوردیۆو راپوار داش لاو گۆرەکیشەرە تەفیش کەرۆ وەنە جا ویرۆ، خەیری تازە خیانەتەکەش کەردەن و جە دەس شەین و سەدان و هەزاران کەسی بێ تاوانی کوشی بیئ و مافو نەتەوئەوئەش بە خەسار دابن، ئی داواکاریشە هێچ دەرۆوئە دەرمان نەکەرئ و هێچ کەسیچ بە تەقیۆو دەرەدە کیش سارپۆزەن بێ، ویش ئەپا بێ ئاوریۆو و سەرۆستەییە جە بەین شی و مافو نەتەوئەوئەش خەسار دا و هەزاران ئەزانۆو بێتاوانیچ جە بەین شی، چیکەنە سەمەرۆو بێشەرەفا کەردە کەیش چیش بێ، رەنگا ئەگەر زارۆلێش بییبا هەتا ئارۆچ ئەپ هەرمەنە قیزەونیشە هەلا هەر سەرەروستی و شەرمەسارپا و هێچ سات پەرۆ دەنگیشا رەوشا ئی قسئ کەرا، ئاخ ئینە جە هەرمەنەوئەوئە هورش چنا بێشەرەفا کە هەکەر دماو ویشا تۆرمەکایشا شەرمەسارئ کەرا، یانی ئەجی دنیا پانوپۆرتە هەرمەنەوئەوئە دەس نەگئ کەراش بێشەرەفا نەبۆ؟، ئینە فرە یاکێو پەرسینە. حەسەن خەیری تەنیا پیسەو نمونێۆو دیاری باس کریۆ،

ئەگەرنا هەر دەگایۆو ئی نیشتمانپە بلن لاوکەمیۆو دۆی یەری خەیرییش چەنەن و هەرمەنەشا بێشەرەفینە، یا نیشتمانورەشەکا ئینەییە خاس بزانا هەکەر نیشتمان ئەزانە و ئەذا وەرەتیچ بێ ولام مەمەنۆو یا پۆزگار بەلایۆو مارۆ ملشرە هەتا دنیادنیانە هەر نالۆ یا ئاغا جە ویش بێشەرەفەتەرەکەش بەلایۆو مارۆ ملشرە و داخیۆو مینۆ سەرۆ زلیشۆ بێ دەرمانە، نمونەش هەر ئەجی ماوه وەلینەنە ئانەنە هەکەر جە دەگا و دەرەوکیۆو یۆ جە چلکا وەرە بێشەرەفە نیشتمانورەشەکا و پزیمۆ ئیرانی وەرەچەماو ویشۆ جگەرگۆشەکەش خەلتانو وین کریا و گیانش سپارا، مەن چیکەنە بەشتیوانیۆو کوشتەو زارۆلێۆو بێتاوانیۆو نەکەردەن و مەکەرۆوچ، باسەکە سەرۆ کەسیۆو بێشەرەفا ئەذا وەرەشین هەکەر نیشتمان پەیی تیکێۆو نانی چەرتەری، هێچ سات پاسە ویر نەکەرۆوئە هەکەر پۆی بێ هام ئاخویرکاش وەرەچەماشۆ گیانو جگەر گۆشەکەیش پسانا و هێچ غەلەتیۆوئە نەتاوۆ کەرۆ، یا بێشەرەفا کە ئینەییە خاس بزانا هەکەر هێچکەس هامدەرەشەکا مەکەرۆ، چونکە خیانەتو نیشتمانورەشی هێقمەتەرین تاوانو سەرۆ زەمین و هێچ سات شایانو بەخشی نیا و جە رۆو ئازادیۆو نیشتمانپەییۆوئە کەسەکانئ هەکەر دادگایی کریا و یاویا بە سزاو تاوانەکااش، ئەجا رۆنە داخە دلیو مەژگیشانە جە پەرسەگەلێۆو ویرا و جە پەشیمانپێۆو گەردو جەشەش تەنابۆر؟، داخە ئا رۆه هێچ کەس و هێچ بەشیمانپێۆو یاوۆ داڭشاو؟، داخە ئەگەر بەخشیایچ رەوشا بۆ سەرە بەرز کەرۆ؟، هەر بەپاسی تیکێۆو نانی چەرب ئی گەردو سەرۆپە وازۆ؟، داخە ساتیۆو هەکەر پێشمەرگێۆوئە شەهید کریۆ و سەرەسەرۆ ولاتی شیوەنش پەیی کەرۆ، ئاڭ زلیش نەمەنۆرە پەیی ویش تاختیات دلیو بنبەمالەکەو ویشنە جی ئینە سووک و ترۆن؟. ئەگەر گەرەکمبۆرۆوئە بێ شەرەفا و نیشتمانورەشەکا گیلنۆوئە، سەدان کۆبەلئ ئەشۆ بنویسو، بەلام هەر ئی رازی هەکەر گیلنامۆ پەیی نمونەیی رەنگا وەسی بۆ. چیکەنە رازەو شەرەفات و نیشتمانپێۆوئە کەسیۆو گیلنۆوئە و ئینەییە تەنیا پیسەو نمونەیی ئننا خەلکی نیشتمانپێۆوئە سەدان ئننەو بێشەرەفا کە هەن و دیار و وەرەچەما، رازەکئ ئەپیسە دەسپەنەکەرۆ هەکەر ماچا، لەشکەرۆ هۆزۆو یاوۆ نزیکو دیوارا و دژۆو و هەرجی کەرا مەتاوا دیوارا دژکئ برا و بلا دل و دەرەزاکێچ هێقئ و پەرسەشتی، ماوێۆو پاکەرەبا و ئیتەر خەریکۆ نامیپۆ، دورو قەلایۆو شوانیۆو وینا هەکەر چەنیۆ کورەکەیش خەریکۆ لەوەرپانیۆو مالاتەکەیشانی، فەرماندەرۆ لەشکەرەکی ملۆ پەیی لایشا و ماچۆ بە شوانەکەیی تۆ خەلکو ئی شارینی راپیۆوئە نیشانی دە هەتا تاوین بلن دل، شوانەکەیی هێچ ویش لیل مەکەرۆ و ماچۆ سەرۆ چەما بەلام مەن مەرجیۆوئە هەنە، فەرماندەکەیی دلوئەشیۆ و ماچۆ هەرچئ وای پەیت کەرمی، شوانەکەیی فەرماندەرەکی چرۆ ئەولاو و پەواشیۆو چنۆ گۆششەر و داواشچەنەکەرۆ هەکەر ئا زارۆلەییە هەکەر نیشانی چەنی بیدەنگیۆو کوشاش، فەرماندەرەکەیی کوجئ و ئالێۆو و بە سەرەسەمیۆو ماچۆ جا ئانە پیسەنە ئا واردەییۆ، هەر چپوئە ملۆ وپمیشوۆ و شمشیرۆوئە مڈو ملش و ملیش پرنۆ، شوانەکەیی دلتەنگ بۆ و دەسکەرۆ گروای و نەرەحەتی کەردەیی، فەرماندەرەکا ماچۆ ئا زارۆلە چیشۆ تۆین، شوانەکەیی ماچۆ کورم بێ، دیسان ئانەتەر و ئالێۆوئە پەرسۆ ئەجی داوات کەرە کوشمیش، ماچۆ ئاخەر ئاڭ زارۆلە بێ و ئەگەر دۆی شەپلاختیا دایچ وەنە راسەو راپانپەنەکیۆو شارەکیما درکئ

دریژه له لاپه‌په‌ی ۵

و شیع لوتندئ دلیو شاری، به‌لام نیسه
ئیر خیالمن ئاسووددن و هه‌رچئ که‌ردئ
که‌ردئ چونکه من هیجسات مه‌واچوتا
په‌نه، فه‌رماندره‌که‌یچ یاکبۆ ویشنه وشک
بۆ و شمشیرکه ده‌سشۆ کنۆره و دماو
چن ساتیوه ماچۆ ئی شارو شمه هیچکه‌س
مه‌تاوۆ گێژۆشره مادام خه‌لکه‌که‌ش
ئیننه به‌شهره‌ف و نیشتمانپه‌روه‌را،
له‌شکه‌ره‌که‌ش پێچۆوه و گیلاره‌په‌ی دیارو
ویشا.

جه هه‌ر ولاتیوه ئی دینییه هه‌تا دلت وازۆ
خه‌لکی نیشتمانپه‌روه‌ر و به‌شهره‌ف بیهن و
هه‌ن و وه‌لاته‌که‌و ئیمه‌یچه‌هه‌راسه، به‌لام
بیشه‌ره‌فیوه تاوۆ هه‌زاران نیشتمانپه‌روه‌رئ
به‌خیانه‌تیوه وچکه‌، بڈۆ کوشته‌ی و شارۆته
بڈۆ سۆچنایره و دهماره وینچش پێسه‌و
ده‌سماتیوه پێسی وراشنه سه‌روړگا، هه‌زاران
دوکتورئ نیشتمانپه‌روه‌رئ به‌با به‌قوربانه‌و پالا
شپه‌و شوانیوه به‌شهره‌فئ.

با نیشتمانپه‌روه‌شه‌کا ئینه‌یچه بزانا هه‌که‌ر
جه دیامانو نه‌که هه‌ر خه‌لکی به‌شهره‌فینه
به‌لکه‌م جه دیامانو دژمنیچه نه‌زانویه
بئ نخی سووکی پاتالا و هیچ بایخپه‌وه‌ش
نیا و نه‌گه‌ر دژمن خوۆ ده‌مشۆ ته‌نیا بوئه‌و
به‌رده‌ی ورو پالانه‌کاشا، نلنا جه یوه‌مین
هه‌له‌نه به‌ئ نانه‌یه ویرش چۆوه که‌رووه
به‌گولپه‌وه سه‌ردش که‌رووه و تاخیات زه‌رو
گوله‌کیچش چه‌نه مسانۆ، نا هه‌قیچش نیا
چونکه که‌سیوه تاوۆ خیانه‌ت به‌نیشتمانپه‌روه‌ر
هه‌که‌ر ناڈش چه‌نه زل بیهن که‌رو و هیچ
وه‌فایپه‌وه‌ش نه‌بۆ په‌یش دلتیان چانه‌یه
هه‌که‌ر مه‌تاوۆ وه‌فایچش په‌ی ناڈی بو.

شۆرشوانه‌کاو فیتنامی دماو ئانه‌یه هه‌که‌ر
ناژانئ بئ و سه‌ر که‌وتئ په‌نیه‌شا که‌رد به
نیشتمانپه‌روه‌شه‌کاو خیانه‌تکارا وولاته‌که‌یشا،
وه‌ختی دژمنشا تارنیا، بپارشا دا هه‌که‌ر
نیشتمانپه‌روه‌شه‌کا سۆچنا و بوئه‌کیچش بڈا
ده‌مو ناویره چونکه باورشا چانه‌بئ هه‌که‌ر
ئانیشا خیانه‌ت‌شا که‌ردن به‌نیشتمانی مافو
ئانه‌یچشا نیا دلیو ئی نیشتمانینه‌سراویا و
هه‌تا با به‌عیره‌ت په‌ی خه‌لکیته‌ریچ.

نیشتمانپه‌روه‌شه‌کا نه‌که هه‌ر ژبوایپه‌وه
سه‌ربه‌رزانه و ئاسووده‌شا نه‌بیهن به‌لکه‌م
هیچکام مه‌رگیوه سه‌ربه‌رزانه‌یچشا
نه‌بیهن و هه‌میشه‌ی یاکبۆ لۆمه و مه‌نا و
چینه‌جیاوازه‌کاو گێژگای بییئ و هه‌ر جه
یوه‌م پۆو مه‌رده‌یاشاوه تا نا یاکئ هه‌که‌ر
ویرو خه‌لکینه مه‌نیپاوه سووکایه‌تی و تانه و
ته‌شه‌رشا دریان وه‌نه و سه‌رزده‌ش کریئئ.

نه‌زان په‌نه‌ش وه‌شبو یا نا رۆئ هه‌ر
مرۆ، هه‌تا نارۆچ به‌چه‌میو وئما نه‌ذیه‌نما
هیچکه‌س نه‌وایئ مرۆ، ژبوایچ ئاننه به‌نخ
نیا هه‌که‌ر نیشتمان‌که‌یت وره‌شی په‌یش.
نیشتمان نه‌ذانه، نه‌ذاچ نه‌ وره‌شیو و نه
دریوچ کریئ.

«موور» ئاوازی دی‌ترین و حماسی کوردیه‌لی له‌ک

موورنار له ناوه‌ئین شیعریا که‌لیمه‌یل وه‌ په‌ئ
سه‌لیقه‌ی خودئ وه‌سه‌فه‌یلێگ نه‌ئد که وه‌ (لاچر)
ناسرباس نه‌پانموونه:

من برامئ مه‌ئ (برا زۆر نه‌رزۆردارکه‌ره‌که‌م)
پۆسه‌م شیوه‌ بوو
نه‌ دیوان عاقل (برا سه‌نگه‌ر وه‌ دوشمه‌ن چۆل
که‌ره‌که‌م) وه‌ جه‌نگه‌ل لیوه‌ بوو

په‌نگه‌که‌م (سیا ده‌رونه
داخدار مه‌زانئ من حاتم چۆنه
من برامئ مه‌ئ (برا وه‌رۆ گشت که‌سه‌که‌م) قه‌لم
وه‌ ده‌س بوو

هه‌رجای لازم بوو ته‌و فه‌ریا رپس بوو
نه‌ره‌ی شیرێک مای (شیره‌ برا دیاره‌که‌م) مه‌یئ
بمئ

تۆله‌ شیر نییه‌ (که‌س نه‌مه‌نیه‌ وژم) جاگه‌ئ بگئ
قه‌ورم نه‌لکه‌نن (قه‌ومه‌ل مردن رپ گشتمانه)
چوار سوکه‌ئ ژ نه‌

جاگه‌ئ ناخرمه‌ جیواز نه‌مه‌ بو
یاران کی دیه‌ (عه‌شهرت پۆژ ناخرمه‌) که‌س
نه‌مه‌رده‌ بوو

فله‌ک پخنه‌ی مه‌رگ لێش نه‌که‌رده‌ بوو
موورنار خاس ته‌نیا وه‌ ده‌نگ دلتشین
نیه‌ناسرپه‌ئ به‌لکه‌م موورنار خاس که‌سیگه‌ که
له‌گه‌رد ده‌نگ دلتشین خودئ زانی چۆ لاچریل
وه‌که‌لیمه‌یل خاس وه‌کار بوه‌ئد.

موور وه‌ سبک وشپوه‌ی جۆراچۆرێگ چریه‌د جۆر
دلفانی چر، کاگاوونی چر، ته‌ره‌انی چر و...

موورنار دیل فره‌یگ هه‌ن و زۆرم له‌که‌یل له
وه‌خت دلتنه‌گی وخه‌م و له‌ هۆرئ که‌سه‌ییل
دلیرو دیاری موور چرن به‌لام موورناره‌یلێگ
جۆر: مه‌رحۆم عه‌یبه‌لی ته‌یمووری، مه‌رحۆم
نازاخان قادری، مه‌رحۆم شه‌په‌سه‌ن قه‌ندی
بۆژانی، مه‌رحۆم برا گوجه‌ر ته‌هماسبیان، خانم‌راد
قه‌نبه‌ری، نادرموادی وحه‌مدلا ئه‌راهیمی و
کوردمه‌یر قاسی و... مه‌شه‌هور و ناسریان.

موور چۆ به‌شیگ له‌ نه‌ده‌بیات
ده‌مه‌لده‌م (شفاهی) و فه‌ره‌ه‌نگی خه‌لکی نه‌را
ملله‌ته‌یل و نه‌ته‌وه‌یلێگ چۆ کورد که‌ خاوه‌ن
ده‌ولت نه‌وینه و زووانی خوه‌نن و نۆسینیان
قه‌یخه‌ بۆه، قه‌لای قایم و سه‌نگه‌رئ بته‌ویگ
بیه‌ له‌ نوائی آله‌اماتی ناسیمیلیسیۆن و تاوانی
فه‌هه‌نگ و زووانمان.

له‌ پێ که‌لیمه‌یل و وشه‌ییل کوردی په‌تی موور و
هووره‌ و سیاه‌مانه‌ و... پاوه‌گه‌زدان کریاس هه‌تا
زووان وه‌ره‌هه‌نگمان له‌ وه‌رایوه‌سه‌رکه‌وت نه‌مرئد
و زنه‌ بمیئ.

نۆشن «موورنار» و له‌ راسی هه‌رکه‌سیگ نیه‌توانی
بووده‌ موورنار خاسیگ به‌لکه‌م ئی هه‌ونه‌ره‌ فرته‌ر
وه‌ ئسته‌داد و به‌هه‌رو له‌پاتوویی که‌سه‌گان
په‌یوه‌ندی دیئ، چۆنکه‌ موورنار ئوردن چۆ کلاس
مووسیقی و گۆزانی نییه‌ هه‌تا هه‌رکه‌سیگ خودئ
فیژیکه‌ئ و یائ بگئ، موورنار خودئ مامۆستای
خوه‌یه‌و به‌س.

موورنار وه‌ په‌ئ به‌هه‌رو ته‌وانایی و سه‌لیقه‌ی
خوه‌ئ له‌ شیعره‌ییل فله‌کلۆر یا شیعره‌ییل که
خوه‌ئ فی البداعه‌ هه‌لوه‌سه‌ی که‌لک وه‌رگێد
هه‌لته‌ب شیعره‌ییل که‌ بایه‌ته‌ وه‌گه‌رد تابه‌تمه‌ندی
وخصوصیات نه‌وه‌که‌سه‌ی که‌موور وه‌پئا چرن
جۆربوود و دژایه‌تی و زیادو که‌م نیاشته‌وود.
(که‌لیمه‌) له‌ناوخه‌لک وانا ومه‌عنای شیعرو
به‌یته‌یل مووره‌ که‌ موورنار وه‌کاربان به‌ئ نه‌را
لاوانی مردی یا نه‌و که‌سه‌ی که‌ زنیه‌ و شایان
مووره‌.

موور ته‌نیا له‌بالا وشانئ مردئ نیه‌چریه‌د به‌لکه‌م
پێگجگار نه‌را که‌سانێگ که‌ خاوه‌ن ویه‌رده‌ی
خاس و داستان و قاره‌مانیه‌تی ومه‌ردمدارین
چریه‌د و جیاوازی جنسیه‌تیش لێره‌ هه‌م له‌ ناوه‌ین
موورنار وه‌هه‌م نه‌و که‌سه‌ی مووروه‌پ چرن نییه‌
یه‌عی هه‌م ژن و پیاو موورنار دیئرم و هه‌م
کلانه‌رژنه‌یل و قه‌ده‌دمخیز وینه‌یل و پیاوی سه‌رو
پۆسه‌م سه‌له‌وتیگ که‌ وه‌پیاننا موورچرن.

نموونه‌ی چه‌ند که‌لیمه‌ی موور:
شان وه‌ ناته‌شبار کولت نه‌ر سه‌ر که‌مه‌ر
سه‌نگه‌ر چۆل نه‌که‌ین تا له‌ حه‌زده‌ی ناخه‌ر
قه‌ید وه‌ قه‌تار تیریار وه‌ سه‌رشان
وه‌ ته‌شه‌ر دوشمه‌ن نه‌وین هه‌راسان
جۆر شیر نه‌سه‌رپێ دژمن که‌مین که‌
دۆسداران دلتشا هه‌مال خه‌مین که‌
نه‌ر کالۆ به‌رزی سه‌نگه‌ربه‌نی که‌
هه‌رجا مه‌شکۆک بین نوخته‌ زه‌نی که‌
ته‌که‌ نه‌ر دژمن ده‌ شیرئ ده‌ریا دَل
نه‌ر پاته‌ک دژمن ویت نه‌وین خافل
له‌باس په‌رم بیوش وه‌ پهنگی زه‌مین
هه‌رنه‌مشه‌و ته‌قاز نه‌ر دژمن بپین
فله‌ک شکانی دوو ته‌خت نه‌رباللم
هه‌م برا شیرین هه‌م کوئخا ماللم
ئێ سه‌رته‌ وردار وه‌ئ شیرین خاوه‌
ئێ خاوشیرین نه‌رتۆ ناباوه
نه‌ر گیان وه‌گیان بویا په‌ریست مه‌سه‌نم
گیان سین فله‌ک بی من خجل مه‌نم
بیلا نه‌لکه‌نم دیده‌ئ ویم ژ نه‌
تا دی نه‌وینم دنیا وه‌بئ تن

موور یه‌کیگ له
ئاوازییل دی‌ترین و
حماسی کوردیه‌لی
له‌که‌.

له‌که‌یل وه‌ په‌ئ
سه‌رچاوه‌ییل تاریخی
قه‌ومێگ و به‌شیگ
جیا نه‌کریاگ له
نه‌ته‌وه‌ی کوردن که‌

سهردار زه‌نگنه

زۆرم له‌ ناو پارێزگای و ئوستانه‌ییل (کرمانش)،
(هه‌مه‌دان)، (نیلام) و (لورستان) و بێگ شاری
تره‌گ چۆ (قه‌زوب) و (کلارده‌شت) و... ژبیهن.

زاراوه‌ی له‌کی یه‌کیگ له‌ زاراوه‌ییل فره‌ ده‌ولته‌مه‌نی
زووانی کوردیه‌ی که‌ نزیکیه‌تی وه‌ گۆزانی یا هه‌ورامی
دیئ.

سه‌رچاوه‌ی موور له‌ ناو قه‌ومئ له‌که‌ و تابه‌ت وه
نه‌وانه‌، به‌لام بێگ هۆزی هاوساو غیر له‌کیش
چۆ که‌لپو و زه‌نگنه‌ و... له‌ وه‌خت خه‌م و
پرسه‌ی عه‌زیزان و ناوهاره‌یل وکه‌سه‌ییل دیاری وه
ئاوازی موور مرده‌ییل خوه‌یان لاوانی و دَل خوه‌یان
ته‌سکین دهن.

موور چۆ هووره‌ له‌ جومله‌ئ نه‌و ئاوازییل
دیئینه‌سه‌ که‌ پئ نامرایی مووسیقایی چریه‌ئد.
موور له‌ ناو خه‌لک له‌ هه‌ره‌ گۆزانی و ئاوازی
تره‌گ فره‌تر لایه‌نگر دیئ و گه‌ورا تابۆچگ
له‌که‌یل وه‌ گه‌رد ئێ ئاوازی دیئینه‌ هاوهم و
هاواران.

جیاوازی موور وه‌ گه‌رد هووره‌ یه‌س که‌ هووره
فرته‌ر نه‌را شادی و وه‌سفئ شکار و سرۆشت و
له‌ باوه‌ت دلتاری و... چریه‌ئد به‌لام موور ئاوازیگ
حماسی یه‌ چۆ سرود.

موور له‌ وه‌ختی پرسه‌ی که‌سه‌یل لیاقه‌تدار و
ده‌سوئفه‌نگ خاس و میوان نه‌واز وستهم ستیز
و گه‌ورایل و سه‌رداره‌یل چریه‌ئد و له‌ راسی گشت
که‌سیگ شایان که‌لیمه‌یل موورنییه‌ به‌لکه‌م
حه‌وه‌جه‌س نه‌و که‌سه‌یله‌ که‌ موور وه‌ پیاو چرن
خاوه‌ن تابه‌تمه‌ندی و محبوبيت و قاره‌مانیه‌تی له
ناو خه‌لک یوون.

موور کالایگ نییه‌ وه‌ بالائ گشت که‌سیگ
بوورپه‌ئد، به‌لکه‌م ئاوازیگ تابه‌ته‌ نه‌را که‌سه‌ییل
سه‌رشناس و دیاری و دلێر و خانه‌دان.

ده‌روون مایه‌ئ شیعره‌ییل موور فره‌تر باسئ
خه‌م و میوان نه‌وازی و ده‌سوئفه‌نگ خاسی و
دیواخاندار و ده‌سو دلتوازی و په‌رم سه‌رداران له
شه‌ر و باسئ مه‌ردمداری و قاره‌مانیه‌تی یه‌.

ئاوازی موور که‌سایه‌تی به‌ختی وه‌ نئسانێگ که
هۆگرولادارئ یه‌ و گۆش وه‌پئ ته‌کت و له‌ شیوه‌یگ
هه‌ندهره‌ هه‌تا گۆشگر نه‌و که‌سه‌یله‌ که‌ موور
وه‌پیان چریه‌ به‌کده‌ سه‌رمه‌شخی ژبانی خودئ و
وره‌و خاسی گام هه‌لبگئ.

لێره‌ موور له‌ لایه‌ن په‌روه‌رده‌ پۆل وکارپه‌ری
دیئ و چۆ فیژیکه‌ و مه‌کتبه‌ و مه‌درسه‌یگه‌ نه‌را
فیژیۆن نه‌خلاق و کردوه‌ی خاس.

میژوی موور هاوشپوه‌ی «هووره‌» و «سیاه‌مانه‌»
فره‌ کوئنه‌س بانتر له‌ په‌نج هه‌زار ساله‌ و چۆ
«لاوک» له‌ نازیاته‌ی و جوانمیزی گه‌وره‌یل و
قاره‌مانیه‌ی کورد، باس که‌ئد.

که‌سیگ که‌ موورچرن له‌ناوخه‌لک وه‌پئ

قەندى ئىمە و قەندى ئەوان

بەرەنگارى قە گەردى ئى ديار دەى ناخو شە ، پىخو زى برىار دىل فەرمى و زانستى تەتەفە بىنمان بە فائەى راسپى ژبايى كوردانە قە کوومە لگا جىيە بکە يمن . کيشەى ماددەى ھۆشبەر تەنبا يە نمۆنە قە گشت پىژدە لکە ، کە ئىسکە ئەنجام بىيە و قە دەنگ و رەنگ مېدىيى جوجوراجوور ، ھوکارە بىن قە ماددەى ھۆشبەر ، بىيە سە جوورى نەرىيى کوومە لايەتى . پرسپارى سەرەکی يە سە : چە بايە س بکە يمن ؟ جوواو ئى پرسپارە قە ئى فئارە نەمە گۆچ بە لەم قە فئارىتر قە سەر جوواو ئى بابە تە قسە مە کىيم .

۳ ميليۆن و ھەشتە سە ھەزار کەس قە ئىران تووشى ماددەى ھووشبەر ھاتنە . ئەگەر ھەر کەس قە ئى نامارە ، پىژدە ۵ گرەم بکيشى ، قە مانگ ۵۸۰ تن ، ماددەى ھۆشبەر مە سە رفە ماو . داباش کردنى ئى نامارە فە قە تە سىستى ئەنجامە ماو کە دەسلالتى حۆکوومەت ھا پشتى و دەيان پالئەرى دارايى و سىياسى ھا پشتى . جەنگە لەل فرەى قە نامووزگارى و پالپشتى ئىدارەى "منابع طبيعى" و "جہاد کشاورزی" نەرا کشت و کال خەشخاش قە بىن چىيە و بەشئ ئەوان و ھىزەلئ ئەمنىيەتى قە پىژدە لکە ديارە ؛ کە جار قە خت ۵۰ دەر سە د ئەژ بەر ھەمە . قە لای تر ، جوورى ئەخلاق پانتى ، دژە کوومە ل ياغىانە و بى مە رچ قە نام جە ماعتى "قەند" دروست بىيە کە قە ھۆچ بىنە ماى ئەخلاق و ياساپى پابەند نىيى . ھەتا ئەرا ئى شىفەى ژبايە ، گوورانيەل تايبەت و داخوازکرا قە پە سە ندئ تلياک و خەشخاش توومارە ماو .

داگىرەرى ئىرانى قە پى چىي نىيە بىجگە دەسلالت فرەتر قە بان سەرچە مەل نرخ دارى کوردستان قە ناو تا نەفت و قە پى چوچاندنى فئارى تنسانى و نازادى خوازەنى کورد و قە دىپەتئى ئى بابە تە قە دەيان پى تاقى بىيە و قە ناموون نرپايە .

پەپراو

قە قى گشت (قەندەل) بەخشىنە ئىمە جيا قە شەرفەندى(ھام قە لاتی) کورد تەنبا قشە نەو یە و نىيە . تە چىي کە مەترسىدارە ، بلاجەلئ ژبايى گردئ ئى قشە سە . ژبئ جياواز ، زووان ، تەدەببات ، موسىقا ، مېژوو ، ھونەر ، مال سازى ، نايين ، خواردن ، سروشت ، جل و بەرگ و ئنسانى جياواز قە فائەى چرچ ئەرا دەسلالتى ساختە لکە کە مە کووشى ئەرا جاگىرە کردنى داھاتى وئى ، سەرچە مەل فرەترئ قە ژبئ کۆنترۆل بگىرئ و ئىرە سە کە جياوازىلە ماو قە یران ؛ دەسلالتى ئىرانى ئەرا چوچانئ بازەنى سەختى دىسکۆرسى ھامال (رکابەر) ، ھەوئ فرەى دا . قە خۆلقاندنى "ستان" ئەل جوجوراجوور تا دەسکارى نان و سەرفەى "قەندەل" ژبئ دەسلالت .

قە ئى دۆما سالتەلە ، ناوچەلئ لەکنشەن قە گەردئ ديار دەى زىادکەرئ پىژدە قە ژبئ نام نیشانئ کشت و کالئ تلياک کە شوون نیشانەل و بەلگەلئ قە دەس ، گشت قە پالپشتى حۆکوومەت و بەپرسەل سەرەکی سەربازى بىيە . قە نامار نرک

کورد و کوردستان لە کەلامەیل یارسان

سارۆ خوسەرەوى

يارسان، لە ناو دۆلەتەکان زاگروس سەر ھەنداس و مێرکەرەکانى کوردەيل بىنە و ھە زوان کوردی پارتىگارى لە فەرھەنگ کوردستان کەونار کردیە . ئى تايبنە لە زەمان مێرئشەنەيل کورد، ھە ڕەسى ناشرکا بىيە .

يارسان، لە نزام پىر و پادشايى خوێ ، نەرزەشەيل کوومە لايەتى و ئنسانى کوردەيل پاراستيیە و تا پىژدە لکە نىمى ژوور پەرە وەپى داس . جەمشتەيل يارسان جوور مێرکەر فەرھەنگ و دىرووک کوردان، سروشت و ژینگەى کوردستان، سەرچەوئى ئەلام و دنيا بىنپان بىيە .

لە پەيوەندى ھەگەر گرنگى کورد و کوردستان، چەندىن خشت کەلام لە دەفتەرەيل يارسان ھەس، ھە ھەو ھە زانم ئشارە ھە چەند دانەيان بکەم .

يەکمىن زانا و کەسايەتى يارسان کە باس لە تايبن کوردان کردیە ، بالۆل زاناس کە لە سەدەى دۆيم کووچى مانگى ژبايس . ئەو لە کەلامىک ھەيچوورە جار تايبن کوردان کيشيد و ویشيد :

ئەو واتەى ياران ، ئەو واتەى ياران ئىمە دىوانەين ، ئەو واتەى ياران ھەنى مەگىليين يەک يەک شاران تا زەندە کەرم تايبن کوردان

باوھە سەرھەنگ دەودانى ، زانای گەورەى يارسانى ، لە سەدەى چوارم ، مەزگانى تايبن کوردان دەيد و ویشيد :

سەرھەنگ دەودان ، سەرھەنگ دەودان ئەز کە نامەن سەرھەنگ دەودان چەنى ئىرمانان مەگىلەم ھەردان مەگىلەم پەرى تايبن کوردان

کەسايەتى زانان و گەورەى يارسانى ، شاوھەيسقولى لە سەدەى نووزدەى کووچى ، ھەيچوورە شايەتى ئەرا کەوھەيدۆن خوێ دەيد و ویشيد :

ئەسەل مەن جە کورد ، ئەسەل مەن جە کورد بایۆم کوردەنان ، ئەسەل مەن جە کورد مەن ئەو شىرەنان ، چەنى دەستەى گورد سەلسەلى سوپاى ، زوحاکم کرد ھورد

سۆلتان سەھاک کە بوود بونيانەر نزام يارسان ، لە سەدەى ھەفتم کووچى مانگى ، جەخت لە سەر کوردیۆن خوێ دەيد و ویشيد :

ئەسەلمەن جە کورد ، ئەسەلمەن جە کورد ئەز کوردیۆنەنان ، ئەسەلمەن جە کورد ئەز نا پەورەنان شىر مەکردم ورد سەرخىل خىلان ، مێردان کردم گورد

وھە بوونەى لەدايکبۆن باوھەيدارگەر ، دەفتەر سەرنجام شايەتى ئەرا خەلات خورەنگى سۆلتان وھە ناوېرپاک دەيد ، خەلاتيک گەورە و مانادار کە ئەویش کورد و کوردستانە ، ھەيچوورە کە ویشيد :

عەلەم قودرەت ناچى بى وھەيا بەرگ خورەنگى يادگار پۆشا

غۆلامان ديشان ھە معجزاتەش بەرگ خورەنگى بى ھە خەلاتش تەمام کوردستان دا ھە بەراتش پەى علم و قودرەت ، پەى موەجزاتەش يەکسەر کردەو کورد و کوردستان

ھەم ھە موەجزات ، ھەم ھە سفرە و خوان : بان لە کەلامىک ھاوشیوھە تايبنە کە ویشيد يادگار نە تەنووور وىژنا وھەيا

وھە لەفر شىرين سەلام دا ھە شا بەرگ خورەنگى يادگار پۆشا غۆلامان ديشان شا پەنەش بەخشاش بەرگ خورەنگى کرد ھە خەلاتش کورد و کوردستان دا ھە بەراتش

ھەروەيچوورە کەسايەتى زانای يارسانى ، نەوژۆز سۆرتانى کە يەکى بۆيە لە ياران تەکىيە سەيد براکەى گووران ، کە لەلامىک باس لە کوردیين شا و سايوکەرەم خوێ يانى سۆلتان سەھاک کەيد و ویشيد :

دەلە تو کوردی دەلە تو مەيلان مەحەلەى کوردی دەر مەيدان يار گەورەى برد پايالە نەزەر حەلأل خوردي

وھەيا ئەو چەند خشتە لە کەلام پىر و زانا و گەورەيل يارسان بوود ، جەولانگای فکر و فەلسەفەى يارسان ھەر لە دەسپیکەو ، نیشتمان کەونار کوردەيل بىيە و تايبن يارى مێرکەر فەرھەنگ و ژباير کورد بىيە و لە تۆل دىرووک لە پاسای گەوھەرەيل فکرى و مەعنەوى

کورد و کوردستان تەقالا کردنە .

مەردم دئ لوران ناوئ ھا خوھەيو ، فرەتر مەردمەگەئ کورد مەلکشای ، لوپ و لکن و چەن بىنەمالەئ عەرەبىش ھەن ، و ھە کوردی ئەراسان قسە کەن . بىنەوائ کۆمە لايەتى بىنەمالەيى و کەس و کاربەتيە . دئ لوران لە کونەترين ناوچەيل باشوور رۆژەلات کوردستانە . ناسار مېژووى تەپە «عەلى کوش» نیشان دەئ کە جى ژبان ھەزاران سالتەئ مرو بىيە و بىرنگ لە مینەوانەگان دىرژای مېژوو شارستانى تەگەئ بەنە دووباو ئەرا ھەشت تە دە ھەزار سال وەربىن . دئ لوران لە بار ناوھەوايەو ناوچەيەگى گەرمەسېرپە و دەيشتە و لە چەو ناوچەيل تر ئیلام گەرمەرە .

لە ئەھواز و مەرز عەراق نرکە و دوو چەم مەيمە و دوورويچ نرکەو لە کشت و کالئ ناوچەگە پەول وەرچەويگ دىرژى . گەنم ، جووبە ، برنج ، سەوزى و خورما لە فرەترين بەر و بوومەگانىيە . گۆلومەيل ناو گەرم و زلقاوھەيل لەجەن و لىقاو کە ئەرا نەخوھەشەيل پوسى و خرپنکەگان قازانچ دىرژى و ھەرنىچوورە مەروو و نەشکەفت شەم شەمە کورەگان پەول فرە وەرچەويگ لە تورىست ناوچەگە دىرژى .

کشت و کالئ ، چوودارى ، نەفت و گاز و بازىرگانى لە نابووورى ئەو ناوچەسە کە وەداخەو مەردم دئ لوران لە نەفت و گاز و بازىرگانەگەئ بىن بەشئ و کشت و کالئىش ھە زامەت و رەنج فرە ھە پتوھ چوو .

لە شەپ ئىران و عەراق ھە گشتى کاول بى و مەردم فرەيگ کوشيانو زامدار بىن .

ھەشيمەت دئ لوران لە سەد ھەزار نەفەر داسە بان .